

DÖNEM: 24

YASAMA YILI: 2

**TBMM
DİLEKÇE KOMİSYONU
GENEL KURUL KARAR
CETVELİ**

SAYI: 6

YAYIM TARİHİ

02/03/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Kararı

Karar No: 6

Tarih: 22/02/2012

İÇİNDEKİLER

İlgili Dilekçeler ve Özetleri	5
1.Giriş.....	6
2.Dilekçelere Konu İddia ve Talep.....	6
3. İlgili Mevzuat	7
3.1. Anayasa 172. Madde.....	7
3.2 Türk Ceza Kanunu 142. Madde	7
3.3 23/2/1995 tarihli 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun	7
3.4 11/1/1989 tarihli 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu	8
3.5 4/12/1984 tarihli 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu	8
3.6 26/5/1981 tarihli 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu	8
3.7 4/12/1984 tarihli 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun	9
3.8 28/5/1986 tarihli 3291 sayılı 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu, 3182 Sayılı Bankalar Kanunu, 2983 Sayılı Tasarrufların Teşviki Ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun, 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu, 7/11/1985 Tarihli Ve 3238 Sayılı Kanun, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Ve 1177 Sayılı Tütün Ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması Ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanun	9
3.9 20/2/2001 tarihli 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu.....	10
3.10 25/09/2002 tarihli 24887 sayılı Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği	14
3.11 24/07/1994 tarihli 22000 sayılı Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği	18
3.12 31.08.2003 tarihli 25215 sayılı Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ.....	19
4. Alt komisyonun 03/11/2011 tarihli toplantısında Tüketici Temsilcilerinin Açıklamaları	20
4.1 Tüketici Örgütleri Federasyonu Genel Başkanı Fuat ENGİN,	20
4.2 Tüketici Birliği Derneği Genel Başkan Vekili Hakan TOKBAŞ,.....	21
4.3 Tüketici Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Sıtkı YILMAZ,	22
4.4 Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı Turhan ÇAKAR,.....	23
4.5 Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı Aysel CAN EKŞİ,.....	23
4.6 Tüketiciler Birliği gönüllüsü Zuhul MUTLU,	23
5. Kamu Kurumlarının Açıklamaları.....	24
5.1 Kamu Kurumlarından Alınan Cevabi Yazılar.....	24

5.1.1 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nun 26/08/2011 tarihli ve B.62.0.EPD.10-622.01-10312 sayılı yazısında;	24
5.1.2 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nun 15/09/2011 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.974 sayılı yazısında;	24
5.1.3 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nun 02/11/2011 tarihli ve B.62.0.EPD.10-622.01-13318 sayılı yazısında;	25
5.1.4 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nun 12/12/2011 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.99-1390 sayılı yazısında;	26
5.1.5 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nun 10/01/2012 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.99-100 sayılı yazısında;	29
5.1.6 Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü' nün 18/10/2011 tarihli ve B.14.0.MSG.0.11.00.02-301.02 sayılı yazısında;	30
5.1.7 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü'nün 03/02/2012 tarihli ve B.21.0.TGM.0.07.00.00.1556 sayılı yazısında;	30
5.1.8 Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü' nün 20/12/2011 tarihli ve B.02.2.TED.0.82.00.03-622.0101 sayılı yazısında;	31
5.1.9 Elektrik Mühendisleri Odası' nın 27/12/2011 tarihli ve Mrk-EMO01-5712 sayılı yazısında;	33
5.2. Alt komisyonun 03/11/2011, 30/11/2011 ve 11/01/2012 tarihli toplantılarında Kamu Kurumu Temsilcilerinin Beyanları	34
5.2.1. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Elektrik Piyasası Daire Başkanı Ahmet OCAK;	34
5.2.2 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarifeler Daire Başkanı Dr. Zafer DEMİRCAN;	35
5.2.3 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarifeler Dairesi Elektrik Piyasası Tarifeler Grup Başkanı Çetin KAYABAŞ;	36
5.2.4 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Elektrik Piyasası Dairesi Enerji Uzmanı Berna ŞİRİN;	38
5.2.5 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Uzmanı Doğu CANOĞLU;	39
5.2.6 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Uzmanı Gülcan İREN;	39
5.2.7 Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) Elektrik Piyasası İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı Ziya CAN;	40
6. EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi	41
6.1 EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi 1. Hukuk Müşaviri Fatma ÖZEL	41
6.2 EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Kurumsal Faturalama Müdürü Emre FADILLIOĞLU	42
7. Usul ve Esasa İlişkin Değerlendirme	43
7.1 Genel Değerlendirme	43
7.2 Kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin tüketiciye yansıtılması	46
7.3 Sayaçların tüketicinin bilgisi haricinde değiştirilmesi;	48
Gereği Düşünüldü:	51

İlgili Dilekçeler ve Özetleri

Dilekçe No	Dilekçe Sahibinin Adı, Soyadı, Adresi	Dilekçe Konusu
110	Kemal BOZKURT Piyade Mahallesi 1965. Sokak 17/2 Etimesgut/ANKARA	
191	Şinasi AKAY Yeni Ziraat Mahallesi 660. Sokak 12/13 Yıldız Apartmanı Dışkapı/Altındağ/ANKARA	
417	İbrahim YILDIRIM Fevzi Çakmak Mahallesi Taşdelenli Sokak No:26 Merkez/ESKİŞEHİR	Kayıp/Kaçak Kullanım Bedelinin tüketicilerden haksız olarak tahsil edildiği ve Elektrik Sayaçlarının tüketicilerin talebi olmaksızın değiştirilerek bedelinin haksız olarak tüketiciye yüklendiğini iddia ediyor.
453	Eray KARADUMAN H. Okan Merzeci Mahallesi 97050 Sokak No:33/2 Mersin/İÇEL	
304	Abdulkadir YILDIZ Alakuş Köyü/MARDİN	
2582	Vedat DİKİCİ Altinyaka Mah. Boğacayı Cad. Hurma Safir Sitesi 93/B Konyaaltı/ANTALYA	

1.Giriş

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu (DKGK), İÇTÜZÜĞÜN 115 İLA 120'NCİ MADDELERİ GEREĞİNCE, ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETLERİNCE KAYIP/KAÇAK KULLANIM BEDELİNİN ELEKTRİK FATURALARINA HAKSIZ OLARAK YANSITILDIĞI VE TALEP EDİLMEMESİNE KARŞIN ELEKTRİK SAYAÇLARININ DEĞİŞTİRİLEREK BEDELİNİN TÜKETİCİLERE HAKSIZ ŞEKİLDE YÜKLENDİĞİ İDDİASINI İÇEREN DİLEKÇELERİ ÖNCE AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ HALİL ÜRÜN, KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ SEVDE BAYAZIT KAÇAR VE HATAY MİLLETVEKİLİ HASAN AKGÖL'DEN OLUŞAN ALT KOMİSYON MARİFETİYLE İNCELEMİŞTİR. AYRICA KOMİSYON ÇALIŞMALARINA VE KOMİSYON RAPORU YAZIMINA TEKNİK KATKIDA BULUNMAK ÜZERE DİLEKÇE KOMİSYONU UZMANLARI; YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ, YASAMA UZMAN YARDIMCILARI NEZİHE FAZİLET VE SONER ÇAKAR GÖREV ALMIŞLARDIR. ALT KOMİSYON TARAFINDAN HAZIRLANAN RAPOR, DKGK'NIN 22/02/2012 TARİHLİ TOPLANTISINDA GÖRÜŞÜLEREK KARARA BAĞLANMIŞTIR.

Komisyonumuz, elektrik faturalarına yansıtılan kayıp/kaçak elektrik kullanım bedeli ve diğer bedeller ile elektrik dağıtım şirketlerinin tüketici mağduriyetine sebebiyet veren uygulamaları konusunda toplumda genel bir yakınma olması ve bu durumun gerek yapılan başvurularda gerekse basında çokça yer alması gibi hususları dikkate alarak konuyu gündemine almayı uygun görmüştür.

2.Dilekçelere Konu İddia ve Talep

Komisyonumuza, kullanılan enerji bedeli haricinde elektrik faturalarına çeşitli bedeller adı altında yansıtılan (kayıp/kaçak kullanım bedeli, sayaç okuma bedeli gibi) tutarlar ile elektrik dağıtım şirketlerinin tüketici mağduriyetine sebebiyet veren uygulamaları konusunda gönderilen dilekçelerde;

- Elektrik faturalarında yer alan kayıp/kaçak kullanım bedelinin faturasını düzenli olarak ödeyen tüketicileri mağdur ettiği,
- Elektrik dağıtım şirketlerinin yapacağı yatırım ve denetimlerle kayıp ve kaçak elektrik kullanımını önlemesi gerekirken, söz konusu yatırım ve denetimleri yapmayarak bu tür kullanımlardan kaynaklı zararları iyi niyetli tüketicilere yansıtma yolunu tercih ettiği,
- Kaçak elektrik kullanımına ilişkin bölgeler arasındaki farklılık dikkate alınmaksızın kayıp/kaçığa ilişkin belirlenen oranın tüm ülke genelinde uygulanmasının haksız ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğu,
- Elektrik faturalarında net enerji bedeli haricinde yer alan dağıtım bedeli, iletim bedeli, sayaç okuma dışındaki perakende satış hizmeti bedeli ve sayaç okumaya ilişkin

perakende satış hizmeti bedeli gibi ilave kalemlerin hukuki dayanağının olmadığı, söz konusu kalemlerin tüketiciler aleyhine dağıtım şirketlerinin çıkarını gözeterek bir anlayışın ürünü olduğu,

- Mülkiyeti tüketicilere ait olan elektrik sayaçlarının talep edilmemesine rağmen dağıtım şirketlerince değiştirildiği ve tüketicilere hiçbir bildirimde bulunulmadığı,
 - Talep olmaksızın değiştirilen elektrik sayaçlarının sökme/takma işlemine ait bedelin haksız olarak tüketicilere yüklendiği,
 - Katma değer vergisinin elektrik faturalarında yer alan tüm bedel, fon ve pay üzerinden tahakkuk ettirilmesinin tüketicilerin mağduriyetine sebebiyet verdiğini, faturalarda enerji kullanım bedeli haricinde yer alan diğer bedel, fon ve payların katma değer vergisinin hesaplanmasında dikkate alınmaması gerektiği,
- Belirtilmiştir.

3. İlgili Mevzuat

3.1. Anayasa 172. Madde

“Madde 172-

Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.”

3.2 Türk Ceza Kanunu 142. Madde

“Nitelikli hırsızlık

Madde 142 - (1) Hırsızlık suçunun;

...

f) Elektrik enerjisi hakkında,

İşlenmesi hâlinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

3.3 23/2/1995 tarihli 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun

“Sözleşmedeki Haksız Şartlar

Madde 6- Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet

kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır.

Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir.

Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir.

...

Bakanlık standart sözleşmelerde yer alan haksız şartların tespit edilmesine ve bunların sözleşme metninden çıkartılmasının sağlanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.”

3.4 11/1/1989 tarihli 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu

“İdari Cezalar

Madde 15-

...

c) Damgası kopmuş, bozulmuş, damga süresi dolmuş ölçü aletini kullanan kişiye, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu ölçü aletlerine el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

3.5 4/12/1984 tarihli 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu

“Madde 4 –

...

c) Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişiler, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedelinin yüzde ikisi tutarındaki payı (Katma Değer Vergisi, diğer vergiler, fon ve paylar ile benzeri kesintiler hariç) faturalarında ayrıca gösterir ve bu kapsamdaki bedelleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirirler. Organize sanayi bölgeleri tüzel kişilikleri, serbest tüketici olarak tedarikçilerden katılımcıları için temin ettikleri enerjiye ilişkin olarak Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna ayrıca pay yatırmaz.”

3.6 26/5/1981 tarihli 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

“Madde 35 – Elektrik ve Havagazı tüketenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükellefler.

20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumludurlar.”

3.7 4/12/1984 tarihli 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun

“Geçici Madde – 4

31/12/2001 tarihine kadar yürürlüğe girecek olan Elektrik Enerjisi Fonu Anlaşmaları uyarınca taahhüt edilen yükümlülükleri karşılamak üzere;

a) 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi gereğince tahsil olunan katkı payı tutarları,

...

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır ve bütçeye gelir kaydedilir.”

3.8 28/5/1986 tarihli 3291 sayılı 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu, 3182 Sayılı Bankalar Kanunu, 2983 Sayılı Tasarrufların Teşviki Ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun, 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu, 7/11/1985 Tarihli Ve 3238 Sayılı Kanun, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Ve 1177 Sayılı Tütün Ve Tütün Tekeli Kanununun Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılması Ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanun

“Ek Madde 2 – Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin sektör altyapı giderlerine katkı paylarını, bunların enerji satış tarifelerinin % 10'unu geçmeyecek şekilde tespiti, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilidir. Nihai tüketiciye elektrik enerjisi satışı yapan lisans sahibi tüzel kişilerin sektör altyapı giderlerine katkı payı, iletim, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedeller hariç olmak üzere belirlenir. Tedarikçiler bu bedeli faturalarında ayrıca gösterir ve tahakkuku takip eden ikinci ayın yirmisinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına intikal ettirirler. Organize sanayi bölgeleri tüzel kişilikleri, serbest tüketici olarak tedarikçilerden katılımcıları için temin ettikleri enerjiye ilişkin olarak ayrıca katkı payı yatırmaz”

3.9 20/2/2001 tarihli 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu

“Amaç, kapsam ve tanımlar

Madde 1– (1) Bu Kanunun amacı; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanmasıdır.

...

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Madde 4– (1) Kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kurulmuştur.

(2) Kurum, tüzel kişilerin yetkili oldukları faaliyetleri ve bu faaliyetlerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini tanımlayan Kurul onaylı lisansların verilmesinden, işletme hakkı devri kapsamındaki mevcut sözleşmelerin bu Kanun hükümlerine göre düzenlenmesinden, piyasa performansının izlenmesinden, performans standartlarının ve dağıtım ve müşteri hizmetleri yönetmeliklerinin oluşturulmasından, tadilinden ve uygulattırılmasından, denetlenmesinden, bu Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmekten, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmekten ve bu fiyatlarda enflasyon nedeniyle ihtiyaç duyulacak ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaktan ve bunların denetlenmesinden ve piyasada bu Kanuna uygun şekilde davranılmasını sağlamaktan sorumludur.

(3) Kurum, Kurul kararıyla bu Kanun hükümleri uyarınca çıkaracağı yönetmelikleri, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alarak hazırlar.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurul Başkanlığı

Madde 5– (1) Kurul, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

...

(6) Bu Kanunun diğer maddeleri ile belirlenen görevlerinin yanı sıra, Kurul aşağıdaki görevleri de yerine getirir:

a) Bu Kanun hükümlerini uygulamak.

b) Her yılın ocak ayının sonuna kadar, serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak.

c) Tüketicilere güvenilir, kaliteli, kesintisiz ve düşük maliyetli elektrik enerjisi hizmeti verilmesini teminen gerekli düzenlemeleri yapmak.

(7) Bu Kanunun diğer maddeleri ile belirlenen yetkilerinin yanı sıra, Kurul aşağıdaki yetkilere de sahiptir:

a) Bu Kanun hükümlerinin uygulanması ve bu Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek için gerekli olan ve piyasada rekabeti geliştirmeye yönelik olarak gerçek ve tüzel kişilerin uymaları gereken, talimatları ve tebliğleri, şebeke yönetmeliğini, dağıtım yönetmeliğini, müşteri hizmetleri yönetmeliğini ve dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliğini onaylamak.

d) Kurul onaylı talep tahminlerine dayanarak, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanan üretim kapasite projeksiyonu ve iletim yatırım planı ile bu planlarla uyumlu olarak mülkiyeti kamuda olan dağıtım tesislerini işleten dağıtım şirketleri tarafından hazırlanan dağıtım yatırım planlarını onaylamak, gerektiğinde revize edilmesini sağlamak ve onay verdiği yatırım planlarının uygulanmalarını denetlemek.

e) İlgili lisans hükümleri uyarınca hazırlanacak olan; Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin toptan satış fiyat tarifesini, iletim tarifesini, dağıtım tarifeleri ile perakende satış tarifelerini incelemek ve onaylamak.

f) İletim, dağıtım, toptan satış ve perakende satış için yapılacak fiyatlandırmaların ana esaslarını tespit etmek ve gerektiğinde ilgili lisans hükümleri doğrultusunda revize etmek.

l) Bu Kanun hükümlerine, çıkarılan yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına ve Kurul kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda, idari para cezası vermek ve lisansları iptal etmek.

...

Yaptırımlar ve yaptırımların uygulanmasında usul

Madde 11 – Kurul, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere aşağıdaki yaptırım ve cezaları uygular:

...

b) Bu Kanun hükümlerine ve çıkarılan yönetmelik, talimat ve tebliğlere aykırı hareket edildiğinin saptanması hâlinde, aykırılığın otuz gün içinde giderilmesi ihtar edilir ve yapılan yazılı ihtara rağmen aykırı durumlarını devam ettirenlere, ikiyüzlübin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

...

Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi

Madde 13– (1) Bu Kanun kapsamında düzenlenen tarifeler, tarifelerin uygulanması ve tüketicilerin desteklenmesine ilişkin usul ve esaslar şunlardır:

a) Tarifeler:

Bu kısımda düzenlenen ve bir sonraki yıl uygulanması önerilecek tarifeler, ilgili tüzel kişi tarafından bu Kanun hükümleri doğrultusunda ve kendisine Kurul tarafından verilen lisanstaki hükümler uyarınca her yıl ekim ayının sonuna kadar hazırlanır ve Kurul onayına sunulur. Kurul, bu başvuruların ilgili lisans hükümlerine uygun olduğunu tespit etmesi halinde, bu başvuruları aynı yılın 31 Aralık tarihini geçmeyecek şekilde onaylar.

Lisans sahibinin, bir sonraki yıl boyunca tarifelerde yapacağı aylık enflasyon ve lisansında belirtilen diğer hususlarla ilgili ayarlamalar da Kurul onayında yer alır. Bu tür fiyat ayarlamaları ile ilgili formüller Kurum tarafından bu Kanun hükümleri doğrultusunda verilen her lisansda bulunur. Fiyat yapısı içinde, söz konusu tüzel kişinin piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan hiçbir unsur yer alamaz. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından uygulanacak iletim ek ücreti bu hükmün istisnasını oluşturur.

Her lisansda yer alan fiyat formülleri ancak söz konusu lisansda belirtilen zamanlarda ve/veya koşullarda tadil edilebilir.

Kurul onaylı tarifelerin hüküm ve şartları, bu tarifelere tabi olan tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bir gerçek veya tüzel kişinin tabi olduğu tarifede öngörülen ödemelerden herhangi birisini yapmaması halinde, söz konusu hizmetin durdurulmasını da içeren usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Tarife onayı gerektiren bir lisansın verilmesi ile birlikte, içinde bulunulan yıla ait tarife de Kurulca incelenerek onaylanır.

b) Kurulca düzenlemeye tabi tarife türleri şunlardır:

1. Bağlantı ve Sistem Kullanım Tarifeleri: Bağlantı ve sistem kullanım tarifeleri, ilgili bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarına dâhil edilecek olan ve iletim sistemi ya da bir dağıtım sistemine bağlantı ve sistem kullanımı için eşit taraflar arasında ayırım yapılmaması esasına dayalı fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

Bağlantı fiyatları, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamaz. Bağlantı fiyatı, bağlantı yapmış olan tüzel kişinin namına oluşan masraflar ile sınırlıdır.

2. İletim Tarifesi: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak olan iletim tarifesi, üretilen, ithal veya ihraç edilen elektrik enerjisinin iletim tesisleri üzerinden naklinden yararlanan tüm kullanıcılara eşit taraflar arasında fark gözetmeksizin

uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir. Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin yapacağı şebeke yatırımları ve iletim ek ücretleri iletim tarifesinde yer alır.

3. Toptan Satış Tarifesi: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi tarafından hazırlanacak toptan satış tarifesi, toptan satışlar için Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin elektrik enerjisi satma yükümlülüğü olan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında fark gözetmeksizin uygulayacağı fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

Toptan satış tarifesinin belirlenmesinde Kurul, satın alınan elektrik enerjisinin ortalama fi-yatının yansıtılmasını ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin mali yükümlülüklerini yerine getirebilme kapasitesini esas alır.

4. Dağıtım Tarifeleri: Dağıtım şirketleri tarafından hazırlanacak olan dağıtım tarifeleri, elektrik enerjisinin dağıtım tesisleri üzerinden naklinden yararlanan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak dağıtım hizmetine ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

5. Perakende Satış Tarifeleri: İletim sistemine doğrudan bağlı olanlar dışındaki tüketiciler için, eşit taraflar arasında ayırım gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerir.

Serbest olmayan tüketiciler için geçerli olacak perakende satış tarifeleri, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi ve/veya perakende satış şirketleri tarafından önerilir ve Kurul tarafından incelenerek, onaylanır.

İletim sistemine doğrudan bağlı olanlar dışındaki serbest tüketiciler için geçerli olacak perakende satış tarifeleri de bu tüketiciler ikili anlaşmalarla kendi tedarikçilerini seçene kadar, buldukları dağıtım bölgesindeki perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi ve/veya perakende satış şirketleri tarafından önerilir ve Kurul tarafından incelenerek onaylanır.

Perakende satış lisansı sahibi şirketlerin lisanslarında, elektrik enerjisi tüketim miktarlarına göre değişen tipte tarifelerin ve/veya fiyat aralıklarının uygulanmasına ilişkin yükümlülükler yer alabilir ve buna dair ayrıntılar lisans kapsamında tanımlanır.

c) Tüketicilerin Desteklenmesi:

Belirli bölgelere ve/veya belirli amaçlara yönelik olarak tüketicilerin desteklenmesi amacıyla sübvansiyon yapılması gerektiğinde, bu sübvansiyon fiyatlara müdahale edilmeksizin, miktarı ile esas ve usulleri Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenmek üzere söz konusu tüketicilere geri ödeme şeklinde yapılır.

Elektrik enerjisinin kalitesizliğinden ve/veya kesintilerinden kaynaklanan zarar ve hasarların tazmini hususu, tüketicilerin muhatap olduğu lisans sahibi tüzel kişilerin lisanslarında ve sözleşmelerinde yer alır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

...

Geçici Madde 9 –

31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş döneminde düzenlemeye tâbi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları tebliğle düzenlenmiş olan fiyat eşitleme mekanizması uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.

Geçiş dönemi süresince ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer. Kurul onaylı çapraz sübvansiyon ancak Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.

Geçiş dönemi süresince tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayrıştırılarak tutulur.

3.10 25/09/2002 tarihli 24887 sayılı Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği

“Perakende satış sözleşmesi

Madde 10 - (1) Perakende satış sözleşmesi asgari olarak; hizmet verilmesine ilişkin şartları, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak ilgili abone grubuna uygulanacak tarife, sözleşme süresi ve sözleşmenin feshi gibi hükümleri içerecek şekilde düzenlenir ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi ile müşteri arasında imzalanır. Perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi, imzalanan her bir perakende satış sözleşmesi hakkında ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye imza tarihini izleyen üç gün içerisinde yazılı olarak bilgi verir.

(2) Perakende satış sözleşmeleri kapsamında, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği çerçevesinde Kurum tarafından yapılan gelir ve/veya fiyat düzenlemesine aykırı olmamak kaydıyla, piyasada rekabeti geliştirecek ve uygulama açısından müşterilere kolaylık sağlayacak hususlar yer alabilir.

(3) Perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi, perakende satış sözleşmesinin sona erdirileceği tarihin en az üç iş günü öncesinden, ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye yazılı olarak bilgi verir.

(4) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi, perakende satış sözleşmesi sona eren müşterinin yeni bir perakende satış sözleşmesi bulunmaması halinde, kullanım yerinin elektrik enerjisini keser.

...

Kaçak elektrik enerjisi tüketimi

Madde 13 - (1) Gerçek veya tüzel kişilerin;

a) Dağıtım sistemine veya sayaçlara veya ölçü sistemine ya da tesisata müdahale ederek, tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek suretiyle, eksik veya hatalı ölçüm yapılması veya hiç ölçülmeden veya yasal şekilde tesis edilmiş sayaçtan geçirilmeden mevzuata aykırı bir şekilde elektrik enerjisi tüketmesi,

b) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin ilgili mevzuata uygun olarak kestiği elektrik enerjisini, yükümlülüklerini yerine getirmeden dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin izni dışında açması,

kaçak elektrik enerjisi tüketimi olarak kabul edilir.

(2) Yapılan kontrollerde, kaçak elektrik enerjisi tüketildiğine dair bir şüpheye sebep olacak bir bulguya rastlanması halinde, 15 inci madde uyarınca belirlenen yöntemler çerçevesinde kaçak tespit süreci başlatılır. Kaçak işleminin başlatılması için bu sürecin sonunda kaçak elektrik enerjisi kullanımının tespiti gereklidir.

(3) Kaçak elektrik enerjisi tüketiminin tespit edilmesinde, ilgili tüzel kişinin tespitini doğru bulgu ve belgelere dayandırması ve tüketici haklarının ihlal edilmemesi esastır.

(4) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi, kaçak tespit süreci sonucunda kaçak elektrik enerjisi tüketimi tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin elektrik enerjisini keserek mühür altına alır ve Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunur.

(5) Kaçak elektrik enerjisi tüketim bedeli, yapılan tespit çerçevesinde, ölçüm ve kontrol sonuçlarına göre düzenlenen belgelere dayanılarak hesaplanmak suretiyle, kullanım süresi ve bu süre içerisinde tüketilen elektrik enerjisi miktarı dikkate alınarak ilgili tüzel kişi tarafından gerçek veya tüzel kişiye 15 inci madde uyarınca belirlenen yöntemler çerçevesinde tahakkuk ettirilir.

...

Usulsüz elektrik enerjisi tüketimi

Madde 14 - (1) Müşterinin;

a) Ölçme noktasından sonraki kendi elektrik tesisatından üçüncü şahıslara elektrik enerjisi vermesi,

b) Kendi adına perakende satış sözleşmesi olmadan daha önceki müşteri adına düzenlenen ödeme bildirimlerini ödemek suretiyle elektrik enerjisi tüketmesi,

c) Sayaç ve ölçü devreleri mühürsüz olduğu halde ilgili tüzel kişilere haber vermeden elektrik enerjisi tüketmesi,

d) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 7 nci madde çerçevesinde yapılması gereken bağlantı işleminin tamamlanmasını beklemeksizin, tüketiminin doğru tespit edilmesini engellemeyecek şekilde bağlantı yapması/yaptırması,

e) İlgili tüzel kişilere yapılmış başvuru olmaksızın, bulunduğu abone grubunun kapsamı dışında elektrik enerjisi tüketmesi,

f) Güç trafosunu değiştirdiği halde ilgili tüzel kişilere durumu yazılı olarak onbeş gün içerisinde bildirmemesi,

g) 9 uncu maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemesi,

h) Kesilen elektriği yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra dağıtım lisansı sahibi tüzel kişinin izni dışında açmak,

hallerinde, usulsüz elektrik enerjisi tüketmiş sayılır. Ancak; (b), (c) ve (e) bentlerinde tanımlanan hallerde, usulsüz elektrik enerjisi tüketimi tespitinden önce ilgili tüzel kişilere başvuruda bulunmuş olması ve bunun belgelenmesi durumunda, usulsüz elektrik enerjisi tüketimine ilişkin hükümler uygulanmaz

(3) (c) bendi çerçevesinde yapılan tespitte, sayaca ve ölçü sistemine müdahale edilerek tüketimin doğru tespit edilmesine engel olduğu yönünde bir şüphenin bulunması durumunda sayaç sökülerek yerine uygun bir sayaç takılmak suretiyle incelemeye alınır. İnceleme sonucunda sayaca veya ölçü sistemine müdahale edilerek, tüketimin doğru tespit edilmesinin engellenmesi suretiyle, elektrik enerjisinin eksik veya hatalı ölçülerek veya hiç ölçülmeden tüketildiğinin tespiti halinde, 13 üncü madde hükümleri uygulanır.

(4) Usulsüz elektrik enerjisi tükettiği tespit edilen müşterinin elektrik enerjisi, 15 inci madde uyarınca belirlenen ve Kurul tarafından onaylanan yöntemler çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından kesilir.

...

Kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi tüketimine yönelik ortak hükümler

Madde 15 - (1) Kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi kullanımına ilişkin olarak;

a) Tespit,

- b) Süre,
- c) Tüketim miktarı hesaplama,
- d) Tahakkuk,
- e) Ödeme,

yöntemleri ile diğer usul ve esaslar, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından belirlenerek Kuruma sunulur ve Kurul onayı ile uygulamaya konulur. Bu yöntemlerde Kurul onayı olmaksızın değişiklik yapılamaz

...

Sayaç ve Kontrol Ekipmanı

Genel hükümler

Madde 16 - (1) Müşterinin aktif ve reaktif elektrik enerjisi tüketimi ile güç ölçümleri; ilgili mevzuat uyarınca tesis edilen sayaçlar ve uygun şekilde tesis edilmiş ölçüm sistemleri kurulmak suretiyle ölçülür.

(2) Sayacın; 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri doğrultusunda dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından, her türlü ayar, kalibrasyon ve bakım için periyodik olarak kontrol ettirilmesi esastır. Periyodik kontroller için gerekli masraflar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen bedeller üzerinden; sayacın sökme ve takma bedeli, Kurul tarafından onaylanan bedeller üzerinden sayaç maliki tarafından karşılanır.

...

Sayaç kontrolü

Madde 18 - (1) Sayacın arızalanması veya ölçme hassasiyetinden şüphe edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi veya müşteri tarafından sayacın kontrolü talep edilebilir. Bu talep, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri çerçevesinde karşılanır ve oluşan bedeller talep sahibi tarafından ödenir.

(2) Sayacın yerinden sökülmesi durumunda; sökülen sayacın yerine dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından geçici olarak, asgari sökülen sayacın fonksiyonlarını yerine getirecek nitelikte bir sayaç takılır. Ancak, geçici olan bu uygulama bir aydan fazla olamaz. Sökülen sayacın yeniden kullanılamaz durumda olduğuna ilişkin bir tutanağın tüketiciye ibrazı halinde, tüketici tarafından temin edilen veya tüketicinin kabul etmesi halinde dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından temin edilen ve bedeli tüketici tarafından ödenen yeni bir sayaç takılır.

(3) Bu madde kapsamındaki sayaç sökme takma bedeli sayaç maliki tarafından karşılanır. Sayaç sökme takma bedelleri her yılın Ekim ayı sonuna kadar dağıtım lisansı

sahibi tüzel kişiler tarafından belirlenerek Kuruma önerilir ve Kurul onayı ile yürürlüğe konulur.

...

İhbar ve şikâyet başvurusu ile başvuruların yanıtlanması

Madde 29 - Arıza bildirimleri ile kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi kullanım ihbarları şahsen, telefonla veya internet aracılığıyla yapılabilir. Bunların dışındaki başvurular, ilgili tüzel kişinin müşteri hizmetleri merkezine yazılı olarak yapılır.

Müşteri hizmetleri merkezi tarafından kaydedilen başvurular, onbeş iş günü içerisinde sonuçlandırılarak öngörülen işlem talep halinde başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

Müşteri hizmetleri merkezlerine yapılan başvurulara ilişkin olarak ilgili tüzel kişiler tarafından öngörülen işlem hakkında başvuru sahibi ile ilgili tüzel kişi arasında bir anlaşmazlığın söz konusu olması halinde; başvuru sahibi tarafından Kuruma, ancak öngörülen işlemin ilgili mevzuata aykırılık teşkil ettiği iddiasıyla başvurulabilir. Kurum, gerekli gördüğü hallerde inceleme yapar veya yaptırır.

Kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi kullanımına ilişkin ihbarları yapan kişilerin kimlikleri gizli tutulur.

...

Müşterilerin Bilgilendirilmesi ve Zararların Tazmini

Müşterilerin bilgilendirilmesi

MADDE 31- (1) Müşterilerin yeterli, verimli, güvenli, sürekli ve ekonomik hizmet almalarını ve hizmet seçeneklerini öğrenmelerini teminen her türlü bilgilendirme faaliyeti, ilgili tüzel kişiler tarafından ilgili mevzuata uygun olarak yerine getirilir.

(2) Müşterilerin bilgilendirilmesi görevi, ilgili tüzel kişinin müşteri hizmetleri merkezleri tarafından yürütülür. Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi, müşterilere ücretsiz olarak verilmek üzere film, kitap, broşür, katalog gibi araçlar hazırlar.

(3) Perakende satış lisansına sahip tüzel kişiler, bir önceki yıla ait satışları içerisindeki yenilenebilir enerji kaynaklarından olan alıma ilişkin bilgileri internet sayfalarında duyurur.

3.11 24/07/1994 tarihli 22000 sayılı Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği

“Periyodik muayenelerin ilanı, müracaat zamanı ve sorumluluklar

Madde 6 –

...

Periyodik muayenelerin yaptırılması sorumluluğu gaz, elektrik ve su sayaçlarında; bu sayaçları dağıtım ağında kullanan dağıtım şirketine veya dağıtımdan sorumlu işletmeye, dağıtım ağı dışında kullanılanlar ile diğer ölçü ve ölçü aletlerinde ise, 3516 sayılı Kanun kapsamında ölçü ve ölçü aletinden sorumlu kullanıcıya aittir.

...

Periyodik Muayene

Madde 9 - Ölçü ve ölçü aletlerinden;

...

b) Elektrik, su ve gaz sayaçlarının periyodik muayenelerinin on yılda bir yaptırılması zorunludur.”

3.12 31.08.2003 tarihli 25215 sayılı Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ

“Perakende satış sözleşmesinin kapsamı

Madde 5- (1) Perakende satış sözleşmesi, perakende satış lisansı sahibi tüzel kişi tarafından bu Tebliğ uyarınca tip sözleşme olarak hazırlanır ve internet sayfasında yayımlanır. Tip sözleşmede;

- a) Müşterinin adı soyadı, unvanı, adresi, telefon numarası ve vergi kimlik numarası,
- b) Müşteri numarası,
- c) Bağlantı anlaşmasında yer alan anlaşma gücü,
- d) Abone grubu,
- e) Tarife sınıfı,
- f) Sayaç ve ölçüm sistemi bilgileri,
- g) Sözleşmenin tarihi,
- h) Ödemeye ilişkin bilgiler,
- i) Güvence bedeline ilişkin bilgiler,
- j) Tarafların yükümlülükleri,
- k) Bağlantı anlaşmasında yer alan kullanıcı numarası, yer alır.

(2) Bu Tebliğ kapsamında düzenlenmemiş hususlarda Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(3) Perakende satış sözleşmesinde ilgili mevzuata aykırı hükümlere yer verilemez.”

4. Alt komisyonun 03/11/2011 tarihli toplantısında Tüketici Temsilcilerinin Açıklamaları

4.1 Tüketici Örgütleri Federasyonu Genel Başkanı Fuat ENGİN,

Elektrik faturalarına kaçak kullanım bedeli adı altında yansıtılarak alınan tutarların, tüketim bedelinin yüzde 10 gibi çok yüksek oranda alınmasına tepkilerin giderek arttığı,

Bu uygulama ile evrensel tüketici haklarından “tüketicilerin temel ihtiyaçlarının karşılanması hakkı” ile “ekonomik çıkarlarının korunması hakkı” ilkelerini de ihlal edildiği,

Elektrik dağıtımının özel şirketler eliyle yapılmasına rağmen bu işlemin kamusal bir hizmet olduğu, Anayasanın 5. Maddesinde belirtilen sosyal devlet anlayışına ters düştüğü ve Anayasanın 172. Maddesinde belirtildiği üzere Devletin tüketicilerin korunması konusundaki anlayışına aykırı durumlar ortaya çıktığı,

Elektrik kullanımında var olan kaçak kullanımın ülke genelinde giderek artacağı kaygısını taşıdıkları,

Kayıp/kaçak varsa bunun kaçak elektrik kullanmayan ve iyi niyetle faturasını ödeyen tüketicilerden tahsil edilmesinin doğru olmadığı ve bu uygulamanın kaldırılması gerektiği,

EPDK tarafından belirlenen hedef kayıp/kaçak oranının kayıp ve kaçak olmak üzere iki ayrı kalem olarak belirlenmesinin daha doğru olacağı,

Tüketicilerin yoğun olarak şikâyet konusu yaptıkları bir diğer konunun elektrik sayaçlarının tüketicinin bilgisi ve onayı olmaksızın değiştirildiği ve sayaç bedelinin tek yanlı olarak belirlenip tüketiciden tahsil edilmesi olduğu,

İlgili yasa ve yönetmelikte belirtilmesine karşın, saatin değiştirilmesi esnasında tüketicinin bulunmaması ve durumun tarafların imzası bulunan bir tutanakla kayıt altına alınmamasının, ilgili elektrik kurumu tarafından zaman zaman tüketicileri kaçak elektrik kullanılması suçlamasıyla karşı karşıya bırakabildiği,

Bu yanlış uygulamanın çok yaygın bir durum olduğu ve neredeyse tamamında tüketici bilgilendirilmeden işlemlerin yapıldığı,

Bu durumda yine Evrensel tüketici haklarından tüketicinin bilgilendirme hakkı ilkesinin ihlal edildiği,

Saatin değiştirilmesi gerektiği dönemde önceden tüketiciye bilgilendirilerek değişim sırasında tüketici ya da temsilcisinin orada bulunması ve durumun tutanak ile imza altına alınmasının gerektiği,

Söz konusu tutanakta elektrik sayacının son kullanım rakamının belirtilmesinin elektrik kaçağının izlenmesi ve öncesi ve sonrasındaki fatura bedellerinin karşılaştırılması bakımından gerekli olduğu,

Belirtilmiştir.

4.2 Tüketici Birliği Derneği Genel Başkan Vekili Hakan TOKBAŞ,

Kayıp/kaçak Kullanım Bedeli ve buna benzer bedellerin özelleştirme ile birlikte son zamanlarda artış gösterdiği ve bu yolla enerji, telekomünikasyon, bankacılık vb. sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin risklerinin azaltıldığı,

Şirketlerin risk maliyetinin tümünü tüketiciye yüklemesinin mağduriyete neden olduğu,

Kayıp/Kaçak Kullanım Bedeli oranının %17 olduğunun zannedildiği ancak zaman zaman toplam 37 TL'lik faturalarda 22 TL Kayıp/Kaçak Kullanım Bedeli görülebildiğini, bunun da yaklaşık %60 oranına tekabül ettiğini ve kaçak kayıp kullanımın tüketiciye yüklenilmesinde keyfi uygulamalarda bulunulduğu,

Kayıp/Kaçak Kullanım Bedelinin tüketicinin sırtına yüklenmesinden ziyade şirketlerin kendisinin üstlenmesi gerektiği ve ancak bu şekilde kaçak elektrik kullanımını önüne geçilebileceği,

Kaçak kullanım bedelini tüketiciden tahsil eden dağıtım şirketlerinin herhangi bir ilave maliyet yüklenerek kaçak elektrik kullanımını önlemeye veya azaltmaya çalışmayacağını,

Kayıp/Kaçak Kullanım Bedelinin durumunu bir örnekle ifade etmek gerekirse; bir markette yapılan bir hırsızlığın zararının, o an markette alışveriş yapmakta olan kişilere "dışarı çıkmayın, yapılan hırsızlığın bedelini aranızda pay edeceğiz" denilerek zararın karşılanmasına benzediği,

Kayıp/Kaçak Kullanım Bedelinin Türkiye'deki tüm tüketicilere yansıtılmasının büyük bir mağduriyete neden olduğu ve en kısa zamanda bu mağduriyete bir son verilmesi gerektiği,

Dağıtım şirketlerine bağlı çalışan sayaç okuyucularının kaçak elektrik kullanımı tespitleri oranında prim almaları nedeniyle zaman zaman sağlam ve mühürlü sayaçların mührünü kırarak işlem yapmaları gibi suç unsuru taşıyan uygulamalar yapıldığı,

Belirtilmiştir.

4.3 Tüketici Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Sıtkı YILMAZ,

Kayıp/Kaçak kullanım bedeli konusunun iki boyutu olduğu, bunlardan birinin sistemin kendi yapısından kaynaklanan teknik kayıp oranı olduğu ve bu teknik kayıpla ilgili ne kadar olduğu ve dünya standardının ne olduğu konusunda elde veri bulunmadığı,

Şimdiye dek alınan Kayıp/Kaçak kullanım bedelleri ile sistemin düzeltilmesi açısından bir çaba harcanmadığı, teknik kaybın azaltılmasına yönelik gerekli altyapı çalışmalarına gerekli özenin gösterilmediği,

Konunun ikinci kısmını ise kaçak elektrik kullanımının oluşturduğu, kaçak elektrik kullanımının takip edilmesinin dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olduğu, ancak 26 adet dağıtım şirketinin kendi sorumluluğunda olan kaçak kullanım bedelini tüketiciden tahsil ettiği,

Devletin, kendisinin tahsil edemediği kaçak kullanım bedelini düzenli fatura ödeyen tüketicilere yüklediğini, kendisi kullanmadığı elektriğin bedelinin tüketicie fatura edilmesinin hukuki dayanağının olmadığı,

Elektrik faturalarında yer alan ödenecek tutarın %8,6'sının kayıp/kaçak kullanım bedeli olduğu,

EPDK'nın dağıtım şirketlerinden olası kayıp/kaçak oranlarını bildirmesini istediği ve bazı şirketlerin %6 bazılarının %60 kayıp/kaçak oranı bildirdiği,

Sayaçların okunmasının şirketlerin görevi olduğu ve sayaç okuma bedelinin tüketicie yansıtılmaması gerektiği,

Elektrik faturalarında yer alan TRT Payının günümüz koşulları göz önünde bulundurularak artık alınmaması gerektiği,

Elektrik sayaçlarının mülkiyet hakkının tüketicie ait olduğu ve bu nedenle özen gösterilmesi gerektiği,

Elektrik sayaçlarının hassasiyetinin periyodik muayenesinin yasa gereği 10 yılda bir yapılmasının dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olduğu ancak şirketlerin bunu kötüye kullanarak sayaçları değiştirme yoluna gittiği,

Elektrik sayaçlarının değiştirilmesi sürecinde tüketicilerin sayaçlarının arızalı olduğu söylendiği ancak sayaçların tüketicie teslim edilmeden değiştirilerek bedelinin yansıtıldığı,

Belirtilmiştir.

4.4 Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı Turhan ÇAKAR,

Uzun yıllardan beri alınan kayıp/kaçak bedelinin 2011 yılından itibaren faturalarda ayrı kalem olarak gösterildiği ve %14,6 oranında alınmakta olduğu,

Tüketicilerin aldığı mal veya hizmetin karşılığını ödemesi gerektiği,

Dağıtım şirketlerinin tüketiciyi hırsız yerine koyduğu ve kayıp/kaçak bedelini tahsil ettiği ve bu uygulamanın mevzuatta yeri olmadığı

Ölçü ve Ayar Mevzuatı gereğince elektrik sayaçlarının 10 yılda bir periyodik muayenesinin dağıtım şirketlerinin bir yükümlülüğü olduğu,

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının belirlediği periyodik muayene ücreti dışında mevzuatta belirlenmiş bir ücretin bulunmadığı,

Dağıtım şirketlerinin mekanik sayaçları elektronik sayaçlarla değiştirilmesi yönünde tüketicileri zorladığı,

EPDK'nın düzenleme yaparken kamu yararını gözetmesi gerektiği ve tüketicilerin de görüşlerine başvurulması gerektiği,

Evrensel tüketici haklarından birisinin de tüketicinin eksiksiz bilgilendirilme hakkı olduğu,

Belirtilmiştir.

4.5 Tüketicuyu Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı Aysel CAN EKŞİ,

Elektrik sayaçlarının değiştirilmesi durumunda kiracı olarak ikamet edenlerin çok fazla sorunlarla karşılaştığı,

Dağıtım şirketlerince değiştirilen elektrik sayaçlarının garanti belgelerinde yönetmelik gereği bulunması gereken tarih, imza ve kaşe bulunmadığı

Belirtilmiştir.

4.6 Tüketiciler Birliği gönüllüsü Zuhal MUTLU,

Anayasa'nın 172. Maddesinde "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder." hükmünün yer aldığı,

Yasal dayanağı olmamasına karşın ve tüketicinin korunması ilkesine ters düşmesine rağmen kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin tüketici den tahsil edilmekte olduğu,

Enerji konusunda kayıp ve kaçakların giderilmesi, enerji hatlarının iyileştirilmesi gerektiği üzerinde yıllardır durulduğu ancak gerekli düzenlemeler yapılmadan bedelin tüketiciye yansıtılması yoluna gidildiği,

Belirtilmiştir.

5. Kamu Kurumlarının Açıklamaları

5.1 Kamu Kurumlarından Alınan Cevabi Yazılar

5.1.1 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 26/08/2011 tarihli ve B.62.0.EPD.10-622.01-10312 sayılı yazısında;

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesi uyarınca, Kuruma ulaşan müşteri şikâyet başvurularının uygulamanın mevzuata uygun olup olmadığı yönünde incelemeye alındığı ve sonuçlandırıldığı,

Öncelikle dağıtım şirketine başvurulmuş olması gerekmekte olup başvurunun sonuçsuz kalması halinde Kurum'a başvurulmasının gerektiği,

Şikâyetçinin dağıtım şirketince yapılan uygulamanın mevzuata aykırı olduğu yönünde bir iddiasının bulunması durumunda, bu iddiayı kanıtlayan belgeler ve öncesinde dağıtım şirketine yapmış olduğu başvuru belgesini içeren bir dilekçe ile ilgisine göre Kuruma ya da Bilim, Teknoloji ve Sanayi Bakanlığına başvurması durumunda konunun mevzuat açısından değerlendirmeye alınabileceği

Belirtilmiştir.

5.1.2 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 15/09/2011 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.974 sayılı yazısında;

Teknik kayıp ve kaçak kullanım nedeniyle oluşan kayıp toplamının 2006-2010 döneminde sadece serbest olmayan tüketicilere yansıtıldığı, ancak 2010 yılında alınan karar gereği sonraki dönemde serbest ve serbest olmayan tüm tüketicilere yansıtılmakta olduğu,

Tüketicilerin enerji bedellerinde daha önce var olan kayıp ve kaçak enerji maliyetinin ayrı bir maliyet unsuru olarak tarife tablolarında yer alırken, 01/01/2011 tarihi itibarıyla faturalarda da ayrı gösterilmeye başlandığı,

Kayıp kaçak hedefleri geçmiş kayıp kaçak gerçekleştirmeleri ve hat/trafo/enerji verilerini kullanarak teknik kayıp esas alınarak belirlendiği, bölgelerarası kayıp kaçak hedeflerindeki farklılıkların başlıca nedenleri fiziki verilerin (hat, trafo, enerji gibi) diğer nedeni de kaçak kullanım oranlarının bölgelere göre çeşitlilik göstermesi olduğu,

Kurum tarafından öngörülen hedef kayıp kaçak oranları şirket tarafından yakalanamadığında şirketin zarar ettiği, oran hedefin altına çekildiğinde ise şirketin kâr ettiği, dolayısıyla kayıp ve kaçak maliyetinin şirkete ve tüketicilere birlikte yüklendiği,

Kaçak elektrik kullanımının caydırılması için idari ve adli bir takım müeyyideler uygulandığı,

Ulusal tarife uygulaması nedeniyle aynı abone grupları için tüm bölgelerde aynı kayıp-kaçak bedelleri uygulandığı bölgelerarası kayıp-kaçak oranları farklılığının tüketici fiyatlarına yansımadağı,

Elektrik faturalarında yer alan TRT payı, Belediye Tüketim Vergisi ve Enerji Fonu kalemlerin ilgili Kanunlarda düzenlenmiş olduğu ve Kurumun görev ve yetkileri arasında yer almadığı;

Elektrik faturalarında yer alan KDV tutarı ile ilgili matrahın satış ve perakende satış hizmeti (diğer) bedeline TRT Payı, Enerji Fonu ve Belediye Tüketim Vergisi eklenerek belirlendiği,

Belirtilmiştir.

5.1.3 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 02/11/2011 tarihli ve B.62.0.EPD.10-622.01-13318 sayılı yazısında;

Sayaç Sökme ve Takma Bedellerine İlişkin Usul ve Esasların 2'nci maddesinde, sayaç malikinin müşteri olması durumunda, Yönetmeliğin 16'ncı maddesi ile 18'inci maddesi kapsamındaki uygulamalar için 1/1/2011 tarihinden itibaren elektrik piyasasında uygulanacak sayaç sökme takma bedellerinin direkt bağlı tek fazlı aktif veya üç fazlı aktif ve/veya reaktif sayaçlar için 18,6 TL, akım trafolu ve/veya gerilim trafolu aktif ve/veya reaktif sayaçlar için 26,8 TL olarak öngörüldüğü, Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca, Dağıtım/Perakende Satış Lisansı Sahibi Şirketler lisanslarında belirlenen faaliyet bölgelerinde ilgili mevzuata uygun olarak faaliyetlerini yürütmekle yükümlü olup, Kurum tarafından dağıtım şirketlerinin faaliyetleri re'sen, ihbar veya şikâyetler üzerinde denetlenmekte olduğu; mevzuata aykırılıkların tespiti halinde Kurul tarafından 4628 sayılı Kanun'un 11'inci maddesinde öngörülen yaptırımların uygulanabildiği,

Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin 29'uncu maddesinde arıza bildirimleri ile kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi kullanım ihbarlarının şahsen, telefonla veya internet aracılığıyla yapılabileceği; bunların dışındaki başvuruların, ilgili tüzel kişinin müşteri hizmetleri merkezine yazılı olarak yapılması öngörüldüğü

Müşteri hizmetleri merkezi tarafından kaydedilen başvuruların, onbeş iş günü içerisinde sonuçlandırılarak öngörülen işlemin talep halinde başvuru sahibine yazılı olarak bildirilmesi gerektiği

Belirtilmiştir.

5.1.4 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 12/12/2011 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.99-1390 sayılı yazısında;

Kanun ve ikincil mevzuat hükümleri esas alınarak tüketicilere sunulan elektriğin kesintisiz sağlanabilmesi için her bir dağıtım bölgesinin kayıp-kaçak oranları dikkate alınarak elektriğin üretilmesi gerektiği ve üretilen elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılmasının faaliyetin doğal sonucu olduğu,

Kurumun kayıp kaçak miktarına ilişkin maliyetin müşterilere yansıtılmasını öngörürken diğer yandan kaçakların sıfırlanmasına ve teknik kayıpların makul seviyeye indirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yaptığı,

Toplam 21 dağıtım şirketinin bölgesinde uygulayacağı hedef kayıp-kaçak oranlarının bu bölgelerde gerçekleşen kayıp-kaçak oranları esas belirlendiği,

Tarifelerin, Kurul Kararlarında yer alan hedef kayıp-kaçak oranları dikkate alınarak ulusal bazda abone grupları bazında Türkiye genelinde tek fiyat olarak belirlenerek 01/01/2011 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlandığı,

Her bir bölge için uygulama dönemi içerisinde azalan hedef kayıp-kaçak oranları belirlenerek tüketicilerin daha düşük kayıp-kaçak bedeline maruz kalmaları sağlanırken bu hizmeti yerine getiren dağıtım şirketlerine de riskler yüklendiği,

Verilen hedeflerin şirketlerin performansları da dikkate alınarak belirlendiği ve performans düzeyi yüksek olan şirketlerin ödüllendirilmesini, performans düzeyi düşük olan şirketlerin ise cezalandırılmasını temin edecek bir mekanizma dâhilinde hedef kayıp-kaçak oranları belirlendiği,

2011-2015 dönem için ortalama hedef kayıp-kaçak oranları sırasıyla yıllar bazında % 15, % 13, % 12, % 11 ve % 10 olarak belirlendiği,

Kayıp-kaçak maliyetlerinin 2003 yılı öncesinde enerji fiyatları içerisinde enerji maliyetinin bir unsuru olarak yer aldığı, 2003 yılından beri Kurumca düzenlenen tarifelerde enerji bedeli hesaplamalarında hedef kayıp-kaçak oranları da dikkate alındığı, 2011 yılından itibaren ise maliyet kalemlerinin ayrıştırılması söz konusu olup faturada daha önce perakende satış (aktif enerji) bedeli içerisinde yer alan kayıp-kaçak bedelinin ayrıştırılarak

serbest tüketiciler de dâhil tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına yansıtılması uygulamasına geçildiği,

Kayıp-kaçak miktarının dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere tahakkuk ettirilen enerji miktarı arasındaki fark olduğu ve bu farkın elektriğin dağıtımını için gerekli olan hat, trafo ile sayaçlarda meydana gelen teknik kayıp miktarı (yaklaşık % 7-8) ve yasal olmayan bir şekilde elektriğin kaçak kullanılması sonucunda oluşan miktarın toplamından oluştuğu,

Lisans sahibi 21 dağıtım şirketinin 2007-2009 döneminin her bir yılı için gerçekleşen, 2010 yılı 3 ay fiili 9 ay tahmini ve 2011 – 2015 döneminin her bir yılı için kendilerince uygun gördükleri kayıp kaçak oranlarını sundukları,

Hedef kayıp kaçak oranlarının belirlenmesinde 2009 yılı gerçekleşen kayıp kaçak oranları başlangıç değeri alınarak bir çalışma yapıldığı ve bu çalışma sonucunda hesaplanan kayıp kaçak hedeflerine ulaşamayan dağıtım şirketlerinin kayıp-kaçak oranını azaltıcı faaliyetlerde bulunmaması halinde, bu durumdan kaynaklanan zararın doğrudan dağıtım şirketlerine yansıtıldığı,

Bazı bölgeler için 2011-2015 dönemi için onaylanmış olan hedef kayıp-kaçak oranlarının 2007-2010 dönemi hedeflerinin üzerinde olmasının sebebinin 2007-2009 döneminde gerçekleşen kayıp-kaçak oranlarının hedef kayıp-kaçak oranlarının üzerinde kalması olduğu; hedef kayıp-kaçak oranı ortalamasının 2015 yılında yaklaşık % 10 olarak belirlendiği,

2015 yılına kadar kayıp-kaçak oranı fiili değerinde yaklaşık % 7'lik bir düşüş öngörülmüş olup bu düşüşün doğrudan tüketici tarifelerine indirim olarak yansıtacağı,

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin 18'inci maddesi kapsamında sayaç maliki tarafından karşılanan sayaç sökme takma bedelinin sökme-takma işlemine ilişkin personel, araç, yakıt vb. giderler dikkate alınarak belirlenmiş olan bir bedel olduğu ve bazı şirketler lehine ek bir gelirin oluşması halinde bu gelirin dağıtım tarifelerine tüketiciler lehine yansıtılacağı hükme bağlanmış olduğu,

Dağıtım faaliyeti, elektrik enerjisinin 36 kilowatt ve altındaki hatlar üzerinden naklini gerçekleştirmek için gerekli olan tesis ve şebekenin tesisi ile bu tesislerin işletilmesi ve bakımını kapsadığı,

Dağıtım tarifelerinin elektrik enerjisinin dağıtım tesisleri üzerinden naklinden yararlanan tüm gerçek ve tüzel kişilere eşit taraflar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak dağıtım hizmetine ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içerdiği,

Dağıtım bedelinin dağıtım sistemi kullanım fiyatını kapsamakta olup dağıtım hizmeti sunabilmek için dağıtım sistemine ilişkin yatırım harcamaları, işletme ve bakım giderleri dikkate alınarak hesaplanan ve tüm dağıtım sistemi kullanıcılarından tahsil edilen bir bedel olduğu ve enerjiye, perakende satış hizmetine, sayaç okumaya, iletime ilişkin maliyetleri içermediği,

İletim tarifesinin Türkiye elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ) tarafından hazırlanmakta olduğu ve üretilen, ithal veya ihraç edilen elektrik enerjisinin iletim tesisleri üzerinden naklinden yararlanan tüm kullanıcılara eşit taraflar arasında fark gözetmeksizin uygulanacak fiyatları, hükümleri ve şartları içerdiği, TEİAŞ'ın yaptığı şebeke yatırımları ve iletim ek ücretlerinin iletim tarifesinde yer aldığı,

Dağıtım sistemi kullanıcılarına tahakkuk ettirilen iletim bedelinin TEİAŞ tarafından dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilere fatura edilen iletim tarife tutarının karşılanması için dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından dağıtım sistemi kullanıcılarına uygulanan birim fiyat olduğu,

Mevzuat gereğince; sayaç okuma giderinin abone grupları ve/veya gerilim seviyeleri bazında sabit bir bedel olarak, sayaç okuma dışındaki maliyetlerin ise yine abone grupları ve/veya gerilim seviyeleri bazında değişken bir bedel olarak belirlenmesi gerektiği,

Bu bilgiler doğrultusunda faturalarda yer alan perakende satış hizmet bedelinin sayaç okuma dışındaki faturalandırma, perakende satış hizmetine ilişkin yatırım giderleri, perakende satış hizmetine ilişkin diğer giderlerden oluştuğu, Perakende satış hizmet bedelinin kilowatt saat başına belirlendiği ve perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerinden enerji alan tüm tüketicilere uygulandığı,

22/1/2003 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile nihai tüketiciye satılan elektrik enerjisinden elde edilen gayrisafi satış hasılatı üzerinden Türkiye Radyo Televizyon Kurumuna intikal ettirilen % 3,5 oranı tutarındaki pay % 2 olarak belirlendiği,

Elektrik Enerjisi Fon Payının abonelerden 3096 sayılı Kanununun Geçici 4'üncü maddesi hükümleri gereğince alındığı,

Belediye Tüketim Vergisi 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca tahsil edildiği,

Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında hazırlanmış olan tip sözleşmelerin uzun yıllardır kullanılmakta olduğu ve 4077 sayılı Kanun'a göre haksız şartlar içerdiğine ilişkin bugüne kadar alınmış bir mahkeme kararının bulunmadığı,

Dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişilerin söz konusu döneme ilişkin yatırım ve işletme harcamalarının Kurul kararıyla düzenlendiği ve Kurum tarafından yapılacak denetleme ve/veya denetletirmelere tabi olduğu,

Elektriğin iletim ve dağıtım sistemi üzerinden nakli sırasında enerjinin bir kısmının ısıya dönüşerek atmosfere transferinden dolayı hat kaybı ve trafo kaybı ile sayaç kaybı şeklinde gerçekleşen kayıpların yanında teknik olmayan nedenlerle gerçekleşen (kaçak kullanım vs.) kayıpların da söz konusu olduğu, teknik ve teknik olmayan kayıpların toplamından, ne kadarının teknik kayıp olarak kabul edileceğinin Kurumca yapılan analizler çerçevesinde belirlendiği,

Sayaçların mülkiyetinin abonelere ait olduğu, periyodik muayene kapsamına girmiş olan sayaçların aboneler tarafından muayene ettirilebileceği ya da değiştirilebileceği, abonelerin tercih etmesi halinde bu işlemin dağıtım şirketi tarafından bedeli mukabili gerçekleştirilebileceği,

Dağıtım şirketinin dağıtım faaliyeti ile elde edeceği gelir Kurum tarafından zaten belirlenmiş olduğundan; bağlantı, kesme-bağlama, sökme-takma, güvence bedeli gibi bedellerden elde edilecek gelirler gelir düzeltilmesine konu olduğu ve herhangi bir fahiş kâr elde etme imkânı bulunmadığı,

Belirtilmiştir.

5.1.5 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 10/01/2012 tarihli ve B.62.0.TDB.16-110.05.99-100 sayılı yazısında;

Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında yapılan uygulamalarda sayaçların dağıtım şirketleri tarafından sökülmesi ve takılması işlemi gerçekleştirileceğinden ve bu işlem kullanıcılara özgü olduğundan, sayaçların sökme ve takma masraflarının dağıtım tarifesi yoluyla tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına yansıtılması yerine sayaç malikleri tarafından karşılanmasının ve bu bedellerin Kurum tarafından belirlenmesinin uygun olacağı düşünüldüğü,

Sayaç sökme ve takma masraflarının bu hizmeti alan sayaç maliki tarafından karşılanmasının 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununa aykırı bir uygulama olmadığı değerlendirildiği,

Belirtilmiştir.

5.1.6 Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü'nün 18/10/2011 tarihli ve B.14.0.MSG.0.11.00.02-301.02 sayılı yazısında;

Mevzuat hükümlerine göre elektrik sayaçlarının periyodik muayenelerinin bu sayaçları dağıtım ağında kullanan dağıtım şirketleri tarafından on yılda bir yaptırılması gerektiğinin anlaşıldığı,

Ölçü ve ölçü aletlerinden alınacak muayene ve damgalama ücretleri ile elektrik, su ve gaz sayaçları tamir ve ayar ücretlerinin; her yıl Bilim Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Resmi Gazetede yayımlandığı,

Ancak; bakım, tamir, parça değişimi vb. işlemlere tabi tutulan sayaçlar için muayene ve damgalama ücretine ilave olarak Su, Elektrik ve Doğalgaz Sayaçlarının Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğde belirtilen ücretlerin alındığı,

Belirtilmiştir.

5.1.7 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünün 03/02/2012 tarihli ve B.21.0.TGM.0.07.00.00.1556 sayılı yazısında;

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin 16'ncı maddesinin periyodik kontroller için gerekli masrafların, Sanayi ve Ticaret bakanlığı tarafından belirlenen bedeller üzerinden sayaç maliki tarafından karşılanmasını öngörmekte olduğu,

Anılan Yönetmeliğin 18'inci maddesinde, sayacın arızalanması veya ölçme hassasiyetinden şüphe edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi veya müşteri tarafından sayacın kontrolünün talep edilebileceği, bu talebin dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 3516 sayılı Ölçüler ve ayar Kanunu hükümleri çerçevesinde karşılanacağını ve oluşan bedellerin talep sahibi tarafından ödeneceğinin öngörülmekte olduğu,

2002 yılında yapılan düzenlemede periyodik kontrollere ilişkin olarak sayacın sökme ve takma bedelinin tüketici tarafından ödeneceğine ilişkin bir düzenleme bulunmadığı,

Ancak Yönetmelikte 2010 yılında yapılan değişiklikle 16'ncı maddenin tüketicinin ekonomik çıkarlarını zedeleyecek biçimde, tüketici aleyhine değiştirilerek periyodik kontroller için gerekli masrafların, sayacın sökme ve takma bedelinin, Kurul tarafından onaylanan bedeller üzerinden sayaç maliki tarafından karşılanmasının hüküm altına alındığı,

Yine Yönetmelikte yapılan değişiklikle 18'inci maddenin de tüketicinin ekonomik çıkarlarını zedeleyecek biçimde tüketici aleyhine değiştirilerek; sayacın kontrol edilmesini talep eden ister dağıtım şirketi olsun isterse tüketici olsun, sayaç sökme takma bedelinin tüketici tarafından ödenmesinin öngörüldüğü,

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun “Sözleşmedeki Haksız Şartlar” başlıklı 6’ncı maddesinin, sözleşmenin zayıf tarafı olan ve hiçbir şekilde sözleşmenin içeriğine etki edemeyen tüketicileri korumak amacıyla yapıldığı,

Haksız sözleşme şartlarına ilişkin maddede herhangi bir istisnaya yer verilmediği, dayanağı ne olursa olsun tek taraflı olarak hazırlanan sözleşmelerdeki şartların tüketiciyle müzakere edilmediği varsayılarak tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme şartlarının haksız olarak kabul edildiği,

Diğer taraftan, serbest olmayan tüketiciler için elektrik piyasasında dağıtım şirketlerinin tekel konumunda olması nedeniyle dağıtım şirketi tarafından yapılan sözleşmelerde yer alan ve hakkaniyete uymayan sözleşme şartlarına tüketicilerin katlanmak zorunda bırakıldığı,

Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinin 6’ncı maddesi uyarınca periyodik muayenelerin yaptırılması sorumluluğunun dağıtım şirketine veya dağıtımdan sorumlu işletmeye ait olduğu, başka bir deyişle elektrik sayacını çalışır durumda tutmak sorumluluğunun dağıtım şirketine ait olduğu,

Gerek periyodik kontroller çerçevesinde gerçekleşen masrafları ve sayaç sökme takma bedelini gerekse sayaç kontrolleri çerçevesinde talep eden tarafın kim olduğuna bakılmaksızın sayaç sökme takma bedelini tüketicinin ödemek zorunda bırakılmasının hakkaniyete uygun olmadığı, tüketici aleyhine dengesizliğe neden olduğu, dolayısıyla haksız şart olduğunun düşünüldüğü,

Bu nedenle, Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği’nin 16 ve 18 inci maddesinin ve bunlara bağlı olarak yayınlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Kararlarının gözden geçirilmesi ve hakkaniyete uygun olarak periyodik kontroller çerçevesinde gerçekleşen masrafların ve sayaç sökme takma bedellerinin dağıtım şirketi tarafından ödenmesini, sayacın kontrol edilmesi durumunda ise sayaç sökme takma bedelinin kontrolü talep eden tarafından ödenmesini öngören bir düzenleme yapılmasının kamu yararına uygun olacağı,

Belirtilmiştir.

5.1.8 Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü’nün 20/12/2011 tarihli ve B.02.2.TED.0.82.00.03-622.0101 sayılı yazısında;

2011 yılında tahakkuka bağlanan kaçak adedinin 95.060 ve savcılığa suç duyurusunda bulunulan kaçak kullanım adedinin 50.537 olarak tespit edildiği,

Kayıp ve kaçak kullanımının azaltılması amacıyla; gerek EPDK tarafından kabul edilen kayıp kaçak değerlerine ulaşılması ve tahakkuk ve tahsilat oranlarının yükseltilmesi, gerekse

tedarik sürekliliğinin sağlanması ile ticari ve teknik kalitenin yükseltilmesi hedefleri doğrultusunda; trafolu veya yüksek tüketimli müşterilerin kontrollerinin periyodik olarak yapılması, periyodik kontrol zamanı gelen sayaçların damga ve ayarlarının yaptırılması, dağıtım şirketi ve yüklenici firma elemanlarının elektrik borçlarının takip edilmesi, hazine tarafından ödenmesi yapılan aydınlatma aboneliklerinin düzenli olarak faturalandırılması için Kurum tarafından bir dizi tedbirler alındığı,

Söz konusu tedbirler doğrultusunda; kayıp ve kaçağın yoğun olduğu bölgelerde mobil ekip görevlendirmelerinin yoğunlaştırılması, kayıp ve kaçak taramalarının takibi ile etkinliğinin artırılması, dağıtım şirketleri tarafından faaliyet alanı bazında taahhüt edilen kayıp-kaçak oranlarının EPDK tarafından belirlenen 2011 yılı değerlerine çekilmesi için çalışıldığı,

Dağıtım Şirketlerince, elektrik dağıtım tesislerinin, periyodik bakımları ve iyileştirme çalışmaları yapıldığı, ekonomik ömrünü dolduran elektrik tesislerinin yenilendiği, gerekli görülenlerin yeraltına alındığı,

Boğaziçi EDAŞ, İstanbul Avrupa Yakası EDAŞ, Gediz EDAŞ, Akdeniz EDAŞ ve Toroslar EDAŞ'ta sayaçların uzaktan otomatik okunabilmesini sağlamak amacıyla otomatik sayaç okuma sisteminin kurulması ile ilgili ihale yapılmış olup çalışmaların devam ettiği,

Elektrik dağıtım şebekelerinin uzaktan izlenmesi ve kumanda edilmesine yönelik olarak Ankara ve Konya'da tesis edilen sistemin geçici kabulünün 2011 yılında gerçekleştirildiği,

Kaçak kullanımı tespit edilen abonelerin savcılığa suç duyurularının aksatılmadan sürdürüldüğü,

Yüksek tüketimli abonelerin tespit edilerek ölçü devrelerinin kontrol edildiği,

Kriterli tahakkuk listeleri Abone-Net'ten alınmak sureti ile düşük ve şüpheli tüketimler tespit edilerek kaçak tarama faaliyetlerinin bu aboneler üzerinde yoğunlaştırıldığı,

Abonesiz elektrik kullanan yapıların elektriklerinin kesilerek abone yapmalarını temin için özel ekipler kurulduğu,

10 yıllık damga süresini dolduran sayaçların ayar istasyonlarınca incelendiği, gerekli görüldüğü takdirde sayaç değişimlerinin yapıldığı,

Kaçak denetimlerinin müşterinin sayaç ve ölçü devrelerinin kontrolü şeklinde yapılmakta olduğu, gerektiği zaman yerel emniyet veya kolluk güçlerinden de destek sağlandığı,

Orta gerilimden enerji alan veya alçak gerilimden enerji alan yüksek tüketimli müşterilere yönelik ise diğer dağıtım şirketlerinden temin edilen deneyimli personellerden oluşan mobil ekiplerle kontroller yapıldığı,

Belirtilmiştir.

5.1.9 Elektrik Mühendisleri Odası'nın 27/12/2011 tarihli ve Mrk-EMO01-5712 sayılı yazısında;

Dağıtım özelleştirmelerine gerekçe oluşturan kaçak kullanımın önlenmesi de ilgili dağıtım şirketinin sorumluluğunda olduğu ve bireysel bir suç olan kaçak kullanım nedeniyle faturasını ödeyen tüketicinin cezalandırılmasının doğru olmaması nedeniyle kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin tüketicilere yansıtılmasını doğru bulmadıklarını,

Kayıp ve kaçak elektrik kullanımının azaltılmasına yönelik yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek önlemler konusunda ilgili dağıtım şirketlerinin faaliyetlerinin yakından izlenerek kamuoyu ile paylaşılmasının önem arz ettiği,

Kaybın teknik bir sorun olduğu ve tamamen ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığı, ancak tekniğine uygun olarak yapılacak periyodik bakım ve onarımlar ile dağıtım şebekesinde ihtiyaç duyulan yerlere doğru zamanda yapılacak yenileme, genişleme ve kapasite artırma gibi yatırımlarla azaltılması mümkün olduğu,

Yapılan yatırımların ekonomik, teknik ve fiziki yönden denetimlerinin önem taşıdığı,

Tüketicinin kendi tercihini kullanmasını engelleyen ve yanlış bilgi vererek sayacına müdahale eden dağıtım şirketlerinin yürürlükteki mevzuatı zor kullanıma aracı olarak gördüğü,

Sayaç okumaya ilişkin perakende satış hizmeti bedelinin tüketiciden elektrik tüketimi ile orantılı olarak tahsil edilmesi uygulamasının; aynı hizmeti alan benzer tüketiciler arasında ayırım yarattığı ve ihtiyacı gereği çok kullananı cezalandırdığı, hâlbuki sayacın okunması için sarf edilen emek ve zamanın, tüketilen enerji miktarına göre değişiklik göstermediği,

Sektörle ilgili düzenlemeler konusunda Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından Odalarından herhangi bir şekilde görüş sorulmadığı, ancak Odalarının yapılacak ve yapılan düzenlemeleri Kurum'un web sayfasından izlemekte olduğu,

Belirtilmiştir.

5.2. Alt komisyonun 03/11/2011, 30/11/2011 ve 11/01/2012 tarihli toplantılarında Kamu Kurumu Temsilcilerinin Beyanları

5.2.1. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Elektrik Piyasası Daire Başkanı Ahmet OCAK;

Elektrik Piyasası Kanununun 1. Maddesinde amacın “elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması” şeklinde belirtildiği,

Elektrik hizmetinin bir kamu hizmeti olması nedeniyle tarifelerin devlet tarafından düzenlendiği,

Kayıp ve kaçak elektriğin hırsızlık vb. gibi durumlardan veya telin bir ağaç dalına temas etmesi sonucu oluşabileceği,

Fiziki ve coğrafi nedenlerle teknik kaybin bölgeler arasında farklılık gösterebildiği,

Kayıp ve kaçak kullanım bedelinin devlet tarafından sübvansede edilmesi durumundan bedelin yine vatandaşın cebinden çıkacağı,

Hâlihazırda kullanımda olan ulusal tarife yerine bölgesel tarifeye geçilmesi durumunda, kayıp/kaçak elektrik kullanım oranının yüksek olduğu bölgelerde tüketicilerin diğer bölgelere göre çok yüksek tarife bedellerini yüklenmek zorunda kalacağı,

Kurum olarak hedeflerinin gerekli yatırımların yapılması suretiyle kayıp ve kaçak oranlarının istenilen düzeyde gerçekleşmesini sağlamak olduğu,

Elektriğin bir hizmet bedeli olması nedeniyle dağıtım şirketleri ile tüketiciler arasında yapılan hizmet sözleşmesi konusunda Kurumun bir dahli bulunmadığı,

Elektrik sayaçlarının hiçbir şekilde tüketicinin bilgisi dışında değiştirilemeyeceği konusunda dağıtım şirketlerinin Kurum tarafından uyarıldığı,

Genel mevzuatlarında hizmet sözleşmesi ile ilgili düzenleme yapılması gerekiyorsa gerekli değişiklikleri yapacakları,

Kendilerine şikâyet gelmesi durumunda suç unsuru varsa Kurumlarınca gizli şekilde soruşturma yapıldığı,

Elektrik hizmetinin sosyal bir hizmet olması nedeniyle; fiziki koşullar nedeniyle fazla sayıda direk ile elektrik ulaştırılabilen tüketicilerden normalden daha yüksek alınmasının doğru olmayacağı gibi kayıp kaçak hususunda da maliyetin tüketicilerle ortaklaşa karşılanması gerektiği,

Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğine göre elektrik sayasının doğru ölçüm yapılmadığından şüphelenilmesi durumunda müşteri veya dağıtım şirketi tarafından sayacın kontrolünün talep edilebileceği,

Dağıtım şirketleri özelleştirilmeden önceki durumda Devlet eliyle yapılamayan yatırımın yaklaşık 2,5 katının özelleştirme sonrası şirketlere yüklendiği,

Belirtilmiştir.

5.2.2 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarifeler Daire Başkanı Dr. Zafer

DEMİRCAN;

Özelleştirmeler sonrasında şirketlerin kaçak kullanımı önleme çalışmaları kapsamında ve periyodik kontrol süresi dolmuş olan sayaçların değiştirilmesi sonucu çok fazla sayıda sayacın değiştirilmek durumunda kaldığı,

Elektriğin perakende satışından elde edilebilecek kazancın %2,33 olarak belirlendiği,

Düzenlenen bir piyasanın henüz olgunlaşmamış bir piyasa olduğunu, piyasanın düzenlenme ihtiyacını gidermesi durumunda herhangi bir dışsalılık olmadan piyasanın kendi içinde dengeye gelmesi gerektiği,

Kurum olarak hedeflerinin zaman içinde elektrik piyasasını kendi kendini regüle edebilen, düzenlenmeye ihtiyaç duymayacak bir piyasa konumuna getirmek olduğu ve bu doğrultuda bir takım yasal değişikliklere ihtiyaç duyulduğu,

Dağıtım şirketinin sayaca hiçbir şekilde müdahale edemeyeceği, sayacın mühürünü sökemeceği ve sayacı paketleyip ölçü ayar merkezine göndermesi gerektiği, ölçü ayar merkezinde arızanın tespit edilmesi akabinde tüketiciye sayacın arızalı olduğuna dair bilgi verilmesi gerektiği,

Elektrik Piyasası Kanununda Kurumlarına denetim yetkisi verildiği ve lisans sahiplerine uygulanacak yaptırımların usulünün tanımlandığı,

Mevzuatta faturalarda tüketicinin bilgisine sunulması gereken bilgilerin belirlendiği,

Kayıp/kaçak elektrik kullanım bedeli vb. bedellerin, tüketicilerin rekabete esas olan enerji kısmı ile rekabete esas olmayan dağıtım kısmını gözlemleyebilmesi için şirketlerin talebi doğrultusunda faturada ayrı ayrı gösterilmekte olduğu,

Kayıp/kaçak bedelinin faturalarda ayrı bir kalem olarak gösterilmesi hususunda bir düzenleme veya Kurul kararı olmadığı ve gösterimi hususunda bir kararları olmadığı gibi gösterilmemesi hususunda da bir kararlarının söz konusu olmadığı,

Vergi, yasal kesintiler ve borçların faturalarda ayrı ayrı gösterilmesi hususunda düzenleme olduğu ancak bunun dışında faturanın içeriği veya şekli ile ilgili bir mevzuat düzenlemesi veya kurul kararlarının olmadığı,

Özelleştirme sonrası rekabetin oluşması muhtemel noktaları tüketicinin daha iyi gözlemleyebilmesi için şirketler tarafından mevzuat gereği basması gereken kalemler dışında sayaç okuma bedeli, kayıp/kaçak elektrik kullanım bedeli gibi kalemlerin de faturalarda gösterilmeye başlandığı,

Belirtilmiştir.

5.2.3 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarifeler Dairesi Elektrik Piyasası Tarifeler Grup Başkanı Çetin KAYABAŞ

1950-2010 yılları arasında kayıp/kaçak kullanım bedeli alındığı ancak şeffaflık adına 2011 yılından itibaren ayrı bir kalem olarak faturada belirtilmeye başlandığı,

Kayıp/kaçak bedelinin alınmaması hususunun kanuni düzenleme gerektirdiği,

Elektrik Piyasası Kanunu'nun 5. Maddesinde Kurumun kayıp kaçakların asgariye indirilmesine ilişkin düzenleme yapmakla mükellef olduğunun belirtildiği ve bu kapsamda düzenlemeler yapıldığı,

2007-2010 yılları arasında 15 milyar kilowatt saatlik kaçak elektrik tutarının faturalara yansıtılmadığı ve dağıtım şirketlerinin yaklaşık 2 milyar TL tutarında zarar ettiği,

Elektrik Piyasası Kanunu Geçici 9. Maddesinde ulusal tarife uygulamasının 2012 yılı sonuna kadar devam edeceğinin belirtildiği, bu sürenin uzatılmaması durumunda 2013 yılı başı itibariyle bölgesel tarife uygulamasına geçileceği,

Bölgesel tarifeye geçilmesi durumunda; yüksek oranda kayıp-kaçak olan bölgelerde tüketicilerin bu orana yakın oranlarda fazla fatura ödemek durumunda kalacağı,

Kurum olarak tüketiciyi mağdur etmemeye, şirketleri başboş bırakmamaya ve şirketlerin varlığını sürdürmelerini sağlamaya çalıştıkları, şayet şirketlerin varlıklarını sürdürmez hale gelmeleri durumunda söz konusu hizmetin temininde sıkıntılar yaşanacağı,

Elektriğin iletim ve dağıtımında rekabet olmadığı ancak mevzuat gereği Kurumun rekabet varmışçasına düzenleme yapmakta olduğu,

Elektrik Piyasası Arz Güvenliği Strateji Belgesinde 2015 yılı itibariyle tüm tüketicilerin serbest tüketici olmasının ve elektrik enerjisinin uluslararası piyasada alınıp-satılmasının öngörüldüğü,

Toplamda 21 tane dağıtım şirketi, 130 tane toptan satış yapan şirket ve 600 tane elektrik üretimi yapan şirket olduğu,

Herhangi bir dağıtım şirketinin kendilerine yapılan başvuruya yanıt vermemesi durumunda nakdi ceza öngörüldüğü,

Tüketicilerin herhangi bir sorunla karşılaşmaları durumunda öncelikle ilgili dağıtım şirketine başvurması gerektiği; sorunun çözülmemesi durumunda Kuruma başvurulması gerektiği,

Ülkemizde 2011 için öngörülen kayıp-kaçak elektrik kullanımı hedef oranının %15 olduğu bunun yaklaşık %8'inin teknik kayıp olduğu,

Nihai hedeflerinin elektriğin sürekli, kaliteli ve düşük fiyatla teminini sağlamak olduğu,

Elektrik kaybının sıfırlanmasının mümkün olmadığı ancak azaltılabileceği;

2015 yılına ait hedef kayıp-kaçak oranının %10 olarak belirlendiği ve tarifelerin bu orana göre ayarlandığı,

Hedeflenen kayıp-kaçak oranının altında bir oran gerçekleşmesi durumunda aradaki farkın dağıtım şirketlerine kar olarak yansıtacağı, benzer şekilde hedeflenen oranın üstünde olunması durumunda hedefi tutturamayan şirketlerin zarar edeceği ve aradaki farkı kendilerinin karşılamak zorunda olduğu, bu anlamda sistemin şirketleri kayıp-kaçak elektriği düşürmeye teşvik edecek şekilde kurgulanmış olduğu,

Özelleştirilen dağıtım şirketlerine ait bölgelerde kayıp-kaçak elektrik kullanım oranının ortalama %8 civarında olduğu,

Karar alma ve mevzuat oluşturma süreçlerinde tüketici dernekler ve sivil toplum kuruluşları ile toplantılar yaptıkları,

Tarifelerin belirlenirken kanunen görüş alınması zorunlu olan kurum ve kuruluşlardan yazılı görüş aldıkları, bunların dışında tarifelerle ilgili bilgileri web sitelerinde yayınladığı ve görüşlere açık oldukları,

Faturada yer alan Dağıtım Bedeli ile ilgili olarak, elektriğin belli kalitede tüketicilere ulaştırılması için şirketlerin trafoların yenilenmesi gibi bazı iyileştirme ve yatırımlar yapmaları gerektiği, yatırım yapılmaması durumunda tüketicilere elektriğin iletilmeyeceği,

Şirketlerin yapacakları yatırım tutarını Kuruma bildirdikleri, durumun Kurum tarafından değerlendirildiği, şirketlerin yatırımlarının finansmanını kendileri yaptığı ancak yatırımın devlet adına yapıldığı,

Faturada yer alan Dağıtım Bedelinin de dağıtım şebekesinde bu tür amaçlarla ihtiyaç duyulan finansmanın kaynağı olduğu,

Enerji bedeli üretimine tekabül eden bedel ile elektriğin iletilmesi, değerinin okunması, oluşan kayıp ve kaçaklar ve yapılan yatırımlardan kaynaklanan bedellerin her

birinin faturada ayrı kalemler halinde gösterilmesinin nedeninin dağıtım şirketlerinin etkinliğini artırmak, kontrollerini sağlamak ve fiyatları aşağıya çekmek olduğu,

Elektrik dağıtım faaliyetinin rekabete açık olmadığı bu nedenle düzenlemeye tabi olduğu, Kurum tarafından rekabet varmışçasına düzenlemeler yapılmakta olduğu,

Elektrik sayaçlarının tüketicinin bilgisi haricinde sökülmesi, değiştirilmesi ile ilgili olarak;

Mevzuat gereği 10 yılda bir yapılması gereken periyodik kontrolün sorumluluğunun dağıtım şirketine verildiği, ancak kontrolün yaptırılması hususunda dağıtım şirketinin tüketiciyi zorlayamayacağı sadece bilgilendirme yapabileceği,

Sayaçlarla ilgili bedellerden 21 dağıtım şirketi tarafından Kuruma sunulan birim maliyetler içinde en düşük birim maliyetin Kurum tarafından esas alındığı,

Dağıtım şirketlerinin sayaçlarla ilgili vermiş oldukları hizmetlere ilişkin gelirlerinin giderlerinden fazla olması durumunda aradaki farkın Kurum tarafından geri alınarak tüketici lehine tarifelere yansıtılacağı,

Dağıtım şirketinin sayacın kontrolünü talep etmesi durumunda sayacın sökme takma bedelinin müşteri tarafından değil de dağıtım şirketi tarafından ödenmesi durumunda, bedelin şirket tarafından tüm tüketicilere yansıtılacağı, ancak sayaç sökme takma bedelinin şirkete yüklenmesi yoluyla tüm tüketicilere yüklenmesinin doğru olmayacağı,

Belirtilmiştir.

5.2.4 Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Elektrik Piyasası Dairesi Enerji Uzmanı

Berna ŞİRİN;

Kurumlarına ulaşan şikâyetlerle ilgilenen bir birim olduğu, tüketicinin herhangi bir şikâyeti olması durumunda ilk etapta dağıtım şirketlerine başvurması gerektiği,

Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun gereğince kendilerine yapılan tüm başvurulara cevap verildiği,

Şirketlerle ilgili şikâyetlerin Kurumca değerlendirilmesi sonucu şirketin kusuru bulunması durumunda uyarıldığı ve lisans iptaline kadar varan bir takım cezalar verilmekte olduğu,

Dağıtım şirketlerinin tüketicileri bilgilendirmeleri yönünde gerekli uyarı ve düzenlemeleri yapmış oldukları, aksi durumla karşılaşılması durumunda kendilerine müracaat edilmesi gerektiği,

Belirtilmiştir

5.2.5 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Uzmanı Doğu CANOĞLU;

Piyasa ekonomisi içerisinde hem üretim hem de tüketimin sürdürülebilirliğinin önem arz ettiği,

Kaçak elektrik kullanım bedelinin ne kadarının şirketlere ne kadarının tüketicilere yüklenmesi konusunda sorunun karşılıklı görüş alışverişiyle çözümlenmesi gerektiği,

Söz konusu bedelin devlet tarafından karşılanmasının, bedelin tüm tüketicilere yüklenmesi anlamına geleceği,

Kaçak kullanım bedelinin alınmamasının kanuni düzenleme gerektirdiğinin EPDK tarafından belirtildiği ancak bedel Kurul kararı çerçevesinde alındığından yine bir Kurul Kararı ile düzenleme yapılabileceği, ilave bir yasal düzenleme ihtiyacı olmadığı düşünülüyor,

Bir örneği GSM sektörü ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nda görüleceği üzere; tek tip öngörülen perakende satış sözleşmelerin elektrik piyasasını düzenleyen kurum olan EPDK tarafından, kanuna uygunluğu, haksız şart denetimi vb. denetimlerinin yapılabileceği,

EPDK'nın perakende satış sözleşmeleri üzerinde yapacağı bir denetleme veya düzenleme çalışmasında Genel Müdürlük olarak yardımcı olabilecekleri,

Belirtilmiştir.

5.2.6 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Uzmanı Gülcan İREN,

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun üzerindeki Kanunun Borçlar Kanunu olduğu,

Genel kanunlara uymak kaydıyla üst kurulların sorumlu oldukları sektöre, piyasaya özgü kanun ve yönetmelik çıkarmakta oldukları,

Üreticinin (ya da satıcının, sağlayıcının) tüketiciden bir adım önde olduğu bir madde olmasının genel mevzuatta mümkün olmadığı, bu nedenle bağlı şekilde çıkarılan kanun ve yönetmeliklerin de bu hükme riayet etmesinin beklendiği,

Mevzuatın hem ticareti koruyucu hem de tüketiciyi koruyucu hükümler içermesi gerektiği,

Kanun ve yönetmeliklerde hükümlerin şeffaf şekilde belirtilmesi gerektiği, kurul kararlarıyla yeni düzenlemeler getirilmesinin uygun olmadığı, güncellenmesi gereken fiyatlar gibi konuların kurul kararlarına konu olması gerektiği,

Tüketici haklarının korunmasıyla ilgili il ve ilçelerde Tüketici Hakem Heyetlerinin görev yapmakta olduğu,

Üst kurullarda karşılaşılan yaygın sorunun şikâyetin önce şirkete iletilmesi, çözülmemesi durumunda kendilerine gelinmesinin istenmesi olduğu,

Kanunda şeffaflığa önem verildiği, bu nedenle tüketici bir şeye para ödeyeceği zaman faturanın içeriğinin ne olduğu, neye karşılık para ödediğini bilmesi gerektiği,

Rekabetin olduğu her yerde bir özdenetim mekanizması olduğu, Kaçak kullanım oranının düşürülmesi doğrultusunda yükün firmalar biraz daha yüklenmesiyle özdenetim mekanizmasının harekete geçirilebileceği,

Mevzuat çalışmasında kurumlar arası iletişimin önem arz ettiği, mevzuat çalışmaları yapılırken ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerinin görüşlerine başvurulmasının faydalı ve gerekli olduğu,

Belirtilmiştir.

5.2.7 Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) Elektrik Piyasası İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı Ziya CAN,

TEDAŞ'ın dağıtım şirketleri üzerinde bir yaptırımının bulunmadığı,

EPDK'nın faturalarda kayıp-kaçak kullanım bedeli vb. bedellerin gösterilmesi yönünde amir hükmü nedeniyle faturalarda bu bedellerin kalem kalem gösterildiği,

Dağıtım bedeli vb. gibi diğer bedellerin tümünün önceki dönemde perakende satış bedelinin içinde olduğu ve EPDK'nın söz konusu kararı üzerine ayrıştırılarak faturada gösterildiği,

Dağıtım şirketlerinin sattığı enerjiden elde edeceği brüt kar marjının EPDK tarafından % 2,33 olarak belirlendiğini,

Kaçak elektrik kullanımının tespit edilmesinde mobil ekiplerin görev yapmakta olduğu,

3516 sayılı Ölçü ve Ayar Kanununda damgası kopmuş veya damga süresi dolmuş sayaçları kullananlara 1000 TL idari para cezası verilmesi hükmünün yer aldığı,

Damga süresi dolan mekanik sayacın kalibrasyonunun yapılması durumunda elektronik sayaçla değiştirilmesinin zorunlu olmadığı, mekanik sayacın kullanılmaya devam edilebileceği,

Elektronik sayaçların müşterinin talebi olması halinde değiştirildiği,

2011 yılı öncesine kadar kaçak bedellerinin serbest tüketicilere yansıtılmadığı ancak ilgili EPDK kararı sonrasında serbest ve serbest olmayan tüm tüketicilere yansıtılmaya başladığı,

Bölgesel tarifeye geçilmesi durumunda kaçak oranı yüksek olan bölgelerde tüketicilerin enerjiye daha yüksek bedel ödeyeceği, aynı miktarda enerjiye kaçak oranı düşük bölgede daha az bir bedel ödenirken, kaçak oranı yüksek bölgelerde nispeten daha yüksek bedeller ödeneceği,

Hâlihazırda tüketicilere ait olan elektrik sayaçlarının mülkiyetinin dağıtım şirketlerine verilmesi durumunda rekortman hattında yaşanan arızalar nedeniyle işleyişte bir takım sıkıntılar yaşanabileceği,

Belirtilmiştir.

6. EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi

6.1 EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi 1. Hukuk Müşaviri Fatma ÖZEL

Tarifelerin EPDK tarafından belirlendiği ve dağıtım şirketlerinin uygulayıcı olduğunu, EPDK'nın dağıtım şirketlerinin edebileceği brüt kar marjını %2,33 olarak belirlediği ve faturalarda hangi kalemlerin gösterileceğini düzenlediği,

Kaçak elektrik kullanımı tespit edildiği durumlarda vakit kaybetmeden suç duyurusunda buldukları ve bu nedenle yargıda da zaman zaman yoğunluk olduğu,

Kaçak kullanımın ilk kez tespit edilmesi halinde kaçak tüketilen tutarın yarısı kadar ceza uygulandığı, ikinci kez kaçak kullanımın tespiti halinde kullanılan miktarın kendisi kadar ceza tahakkuk ettirildiği,

Kaçak elektrik kullanımının Türk Ceza Kanununun 142'nci maddesinde nitelikli hırsızlık olarak tanımlandığı ve 2 ile 5 yıl arasında ceza alınabildiği,

Kaçak ve kayıpların önlenmesi için Şirket olarak yatırım çalışmalarına hız verdikleri,

Sayaçların kontrol ve kalibre edilmesinde ana amaçlarının kaçak kullanımı önlemek olduğu,

Sayaç değişimi durumunda sayaçların bedelinin piyasa koşullarında belirlendiği ve Şirketin sayaçları ihale yoluyla temin ettiği,

Sayaçların zorla değiştirilmesinin söz konusu olmadığı ve sayaç değişimi ile ilgili bildirim tüketicinin adresine yazılı olarak bırakıldığı,

Elektrik sayacının ölçme hassasiyetinden Şirketin şüphe etmesi nedeniyle sayacı kontrol etmesi durumunda sayaç sökme takma bedellerinin Şirket tarafından karşılanmakta olduğu,

Dağıtım şirketleri olarak kalibrasyon projesi kapsamında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü ile görüştiklerini ve fikir alışverişinde buldukları,

Sayaç okuma bedelinin tarifenin içinde olan bir bedel olduğu, nisbî veya maktu olarak alınması konusunda EPDK'nın karar verdiği,

Kayıp-kaçak oranının kendi şirketlerinin bölgesinde özelleştikten sonra son 2 yılda düşmekte olduğu,

EPDK'nın sektörle ilgili düzenlemeler yaparken, öncesinde web sitesinde konuyla ilgili bilgilere yer verdikleri ve belli bir tarihe kadar görüş bildirilmesini istediği, Şirket olarak kendilerinin de görüşlerini bildirdikleri,

Elektrik sayaçlarının mülkiyetinin dağıtım şirketlerine, rekortman hattının mülkiyetinin tüketiciye ait olmasının düşünülebileceği, sayaçların mülkiyetinin dağıtım şirketlerine verilmesinin zaman zaman gündeme geldiği ancak bu yönde bir düzenlemenin henüz yapılmadığı,

Belirtilmiştir.

6.2 EnerjiSA Başkent Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Kurumsal Faturalama Müdürü Emre FADILLIOĞLU

Kaçak elektriğin tespit çalışmalarında zaman zaman mukavemetle karşılaşıldığı ve kaçak elektrik kullanan tüketicilerin zorluk çıkarılabildiği,

Elektrik faturasından hangi bedellerin alındığının bilinmesinin tüketicinin hakkı olduğu ve bu bedellerin faturada gösterilmesinden de Şirketlerin sorumlu olduğu,

Bu bedellerin hem özel hem de TEDAŞ sorumluluğunda olan şirketler için sabit olduğu ve EPDK tarafından belirlendiği,

Ulusal tarifede her bölgenin kayıp kaçak hedefi olduğu ve dağıtım şirketinin bu hedefi tutturamaması durumunda aradaki farkın kendisine zarar olarak yansıdığı,

Kayıp ve kaçağı azaltmanın şirketler için teşvik edici bir unsur olduğu,

EPDK'nın, kaçak oranı yüksek olan bölgedeki şirketler ile düşük olan bölgedeki dağıtım şirketlerinin ve tüketicilerin eşit koşullarda piyasada yer almasını sağlamaya çalıştığı,

Tüketicinin bilgisi haricinde sayaçların değiştirilmesinin söz konusu olamayacağı,

Ölçü hassasiyetini yitirmiş veya damga süresini doldurmuş sayaçlar için tüketicinin adresine bilgilendirme broşürü bıraktıkları, bu broşürlerde sayacın Şirket tarafından kalibre edilebileceği, yeni bir sayaç ile değiştirebileceği veya tüketicinin kendisi tarafından temin edilecek yeni bir sayaç ile sökme takma bedeli karşılığında değişiminin yapılabileceğini içeren 3 alternatifin tüketiciye sunulduğu,

Tüketicinin bu üç alternatiften birini seçmemesi durumunda Şirketlerinin standart uygulamasının 2. alternatif olduğu, sayacın yeni bir sayaç ile değiştirildiği,

Belirtilmiştir.

7. Usul ve Esasa İlişkin Değerlendirme

7.1 Genel Değerlendirme

Komisyonumuz, tüketicilerin kullanmış olduğu enerji bedeli ile birlikte dağıtım bedeli, hizmet bedeli ve sayaç okuma bedeli gibi kalemlere ilaveten kayıp/kaçak kullanım bedelini de ödemek durumunda bırakılması ve elektrik sayaçlarının tüketicilerin bilgisi dışında dağıtım şirketlerince değiştirilerek bedelinin tüketicilere yüklenmesi ile ilgili şikâyetleri içeren dilekçeleri, konunun yazılı ve görsel basında çokça yer alması ve genellikle arz etmesi gibi hususların yanında, elektrik dağıtım şirketlerinin önemli bir kısmının özelleştirilmesi sonrasında artış gösteren tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi ve elektrik piyasasını düzenleme ve denetleme ile görevlendirilen EPDK'nın bu işlevini daha etkin ve tüketici haklarını gözeten bir anlayışla yerine getirmesi noktasında tespit ve önerilerde bulunulması amacıyla gündemine alarak esastan incelemeyi uygun görmüştür.

Dilekçeler üzerinde yapılan usulî incelemede gündeme alınan dilekçelerin, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün 115 ilâ 120'nci maddelerinde belirtilen koşulları taşıdığı görülmüş, dilekçelere konu edilen hususların DKGK'da esastan incelenmesi uygun bulunmuştur.

Dilekçe konusu şikâyetlere ilişkin Komisyonumuzun incelemelerinde genel olarak şu noktalara temas edilmiştir;

Elektrik piyasasında serbest olmayan tüketicilerin hizmet alabilmek için imzalanmak durumunda olduğu sözleşmelerin tip sözleşme olması ve serbest olmayan tüketiciler için tekel durumunda olan dağıtım şirketleri tarafından hazırlanan tip sözleşmelerde yer alan haksız şartlara tüketicinin katlanmak durumunda kalması nedeniyle tip sözleşmelerin gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Söz konusu tip sözleşmelerin tüketicinin aleyhinde bir düzenleme içermeyecek şekilde özenle hazırlanmasının gerekliliği, elektrik piyasasının düzenlenen ve denetlenen bir piyasa olması ve rekabet varmışçasına düzenlemeye tabi olması düşünüldüğünde sözleşmelerin tüketici ve dağıtım şirketi arasında yapılması nedeniyle özel hukuk hükümleri göz önüne alınarak şekillendirilmesinin söz konusu olamayacağı, EPDK tarafından tip sözleşmelerle ilgili düzenlemeler yapılırken tüketici temsilcileri ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimlerinin görüşlerine başvurulmasının faydalı olacağı mütalaa edilmektedir.

Komisyon toplantılarında gözlemlendiği ve yapılan yazışmalardan anlaşıldığı kadarıyla; tüketici politikalarının oluşturulma sürecinde EPDK ile tüketiciler, piyasayla ilgili sivil toplum örgütleri ve kamu kuruluşları arasında yeterli oranda görüş alışverişi yapılmadığı tespit edilmiştir. Piyasanın işleyişine ilişkin düzenlemeler yapılırken karar alma süreçlerinde tüketicilerin hak ve menfaatlerinin göz önünde bulundurulması ve bu süreçte tüketicilerin dilek ve şikâyetlerine dikkate alınmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Tüketicilerin dağıtım şirketlerinin uygulamalarına ilişkin EPDK'ya başvuru yapması öncesinde ilgili dağıtım şirketine başvurması koşulunun, dağıtım şirketlerini denetleme görevi yüklenen kurum olan EPDK'nın bu görevini tüketicinin hak ve menfaatleri gözetilerek yapmasının önünde engel teşkil ettiği düşünülmektedir.

EPDK'nın denetim işlevinin etkin şekilde yürütülebilmesi için, tüketicilerin görüşlerinin ve şikâyetlerinin sağlıklı biçimde değerlendirilmesi ve incelenmesine ihtiyaç vardır. Bu bağlamda tüketicilerin başvurularının ilgili birim tarafından değerlendirilmeye alınması ve tüketicilerin şikâyet ve isteklerine gerek dağıtım şirketleri gerekse EPDK tarafından cevap verilmesi önem arz etmektedir.

Elektrik faturalarında yer alan yasal kesintiler olan TRT Payı, Belediye Tüketim Vergisi ve Enerji Fonu, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu ve Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun hükümleri gereğince alınmaktadır.

Elektrik faturalarında yer alan Katma Değer Vergisi matrahının, TRT Payı, Belediye Tüketim Vergisi ve Enerji Fonu kalemleri eklendikten sonra hesaplanmasından kaynaklanan

rahatsızlıklar Alt Komisyon toplantılarımızda tüketici temsilcileri tarafından ifade edilmiştir. Ancak 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 24' üncü maddesinde belirtildiği üzere; vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurların da KDV matrahına dâhil olduğu hüküm altına alınmış olup, söz konusu hükümler gereği elektrik faturalarında enerji bedeli ve diğer bedellerin üzerine TRT payı, Belediye Tüketim Vergisi ve Enerji Fonu eklendikten sonra KDV matrahının hesaplandığı tespit edilmiştir.

1984 yılında çıkarılan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununa istinaden tüketicilerden %2 oranında alınan TRT payının tamamen kaldırılması veya matrahının ya da oranının azaltılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir. Kanunun çıkarıldığı tarih olan 1984 yılından günümüze ciddi manada ilerleme ve gelişme gösteren radyo ve televizyonculuk sektöründe devlete ait bir kurum olarak faaliyet gösteren TRT' ye, elektrik faturalarından 2011 yılı içerisinde 550 Milyon 860 Bin TL gelir aktarıldığı düşünüldüğünde; tüketicilerin ödemekte olduğu elektrik faturalarından Kuruma aktarılan bu meblağın ne kadarının ihtiyaç dâhilinde olduğunun incelenmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Söz konusu meblağın büyüklüğü, günümüzde bu meblağa ne kadar ihtiyaç duyulduğu ve tüketiciye getirdiği yük göz önüne alınarak; elektrik faturalarında yer alan TRT Payının matrahının azaltılması ya da oranının düşürülmesinin yerinde olacağı mütalaa edilmektedir.

Elektrik faturalarında yer alan kalemlerden sayaç okuma bedelinin nisbî yani kilowatt saat üzerinden alınması uygulamasının doğru olmadığı, söz konusu bedelin maktu olarak yani okuma başına alınması gerektiği Komisyon toplantılarımızda dile getirilmiştir. Daha sonra süreç dâhilinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 31/12/2011 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan kararı doğrultusunda "21 Dağıtım Şirketi İçin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul Ve Esaslar" da değişiklik yapılarak "Perakende satış hizmeti verilen tüm kullanıcılara, kWh bazında belirlenen perakende satış hizmet bedeli uygulanır." ifadesi "Sayaç okumaya ilişkin perakende satış hizmeti fiyatı okuma başına uygulanır." şeklinde değiştirilmiştir.

Bu düzenleme ile önceden kilowatt saat başına alınan ve fazla elektrik enerjisini tüketenden yüksek miktarda alınan sayaç okuma bedeli tüm tüketiciler için sabit bir fiyat olarak belirlenmiştir. Komisyonumuz ve kamuoyu tarafından memnuniyetle karşılanan bu düzenlemenin elektrik enerjisi kullanımının ücretlendirilmesi sürecinde kısa dönemler halinde faturalandırma yapılması suretiyle sayaç okuma bedelinin olması gerekenden fazla tahsil edilmesine yol açmamasına yönelik gerekli tedbir ve önlemlerin EPDK tarafından alınmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

Kayıp/kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli vb. kalemlerin elektrik faturasında gösterilmesi ile ilgili olarak; 2011 yılı başından itibaren başlayan toplam enerji bedelinin faturalarda ayrıştırılarak ayrı kalemler halinde gösterilmesi uygulamasının şeffaflık ve tüketicinin bilgi edinme hakkı çerçevesinde devam ettirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Birleşmiş Milletlerin 2003 yılında yayımlanmış olduğu Tüketici Hakları Beyannamesinin (Tüketicinin Korunmasına Dair Esaslar) 3'üncü maddesinde; tüketicilere kendi ferdi istek ve ihtiyaçlarına göre bilinçli seçim imkânı sağlamak için yeterli bilgilere erişim sağlanması, tüketicinin karşılanması gereken yasal ihtiyaçları arasında yer almakta ve temel bir hak olarak görülmektedir. Bu bağlamda elektrik faturalarında kalemler halinde yer alan söz konusu bedellerin, faturalarında belirtilmemesi ve önceki yıllarda olduğu gibi toplam enerji bedeli içerisine derç edilmesinin, evrensel tüketici haklarından tüketicinin bilgi edinme hakkına aykırı olacağı kanaatine varılmıştır.

7.2 Kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin tüketiciye yansıtılması

Alt Komisyonun yapmış olduğu toplantılarda; kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin tüm tüketicilere belli bir oranda yansıtılması ile ilgili olarak;

Söz konusu bedelin bir maliyet unsuru olması nedeniyle karşılanması gerektiği, kayıp/kaçak bedelinin tüketicilere yansıtılması yerine devlet tarafından karşılanması durumunda devletin başlıca gelirinin vergiler olduğu düşünüldüğünde vergiler yoluyla dolaylı olarak bedelin yine tüketicilerden tahsil edilmesi anlamına geleceği anlaşılmıştır.

Kayıp/kaçak bedelinin bir kısmının doğal nedenlerden kaynaklanan, fiziki ve coğrafi nedenlere bağlı olarak değişim gösterebilen ve sınırlanması mümkün olmayan enerji kaybından kaynaklandığı ve bu nedenle tüm tüketicilerin ve dağıtım şirketlerinin teknik kayıptan dolayı oluşan maliyete ortaklaşa katlanması gerektiği kanısına varılmıştır.

Teknik kayıp oranının gerekli bakım, yatırım ve iyileştirme çalışmaları yapılarak düşürülmesi ve doğal değerlerine çekilmesinin mümkün olduğu anlaşılmıştır. Dağıtım şirketleri tarafından devlet adına yapılan bu yatırımların hedeflenen doğrultuda gerçekleştirilmesi ve denetiminin de sağlıklı biçimde yapılmasının gerekliliği açıktır. Teknik kaybın getirdiği maliyet tüm tüketicilerce yüklenilmiş olsa da, bu maliyetin en aza indirilmesini sağlamak 4628 sayılı Kanunda amacı "...elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması..."

olarak belirlenen EPDK'nın ve EPDK'nın düzenleme ve denetimlerine tabi olan dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır.

Kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin halihazırda, kullanılan birim enerji (kWh) baz alınarak, yani nispi şekilde hesaplandığı görülmüştür. Fazla miktarda elektrik enerjisi kullanan tüketicilerin, göreceli olarak daha yüksek kayıp/kaçak elektrik kullanım bedeli ödemekte olduğu göz önüne alındığında, kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelinin kullanılan birim enerji üzerinden alınması yerine aylık sabit bir bedel olarak alınmasının, maliyetin tüketiciler arasında daha adil dağılımının sağlanabileceği noktasında EPDK tarafından değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

EPDK, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile elektrik piyasasında tarifelerin düzenlenmesi konusunda yetkilendirilmiştir. Kayıp ve kaçak elektrik kullanım oranlarının düşürülmesi amacıyla EPDK tarafından dağıtım şirketlerine hedef oranlar verilmekte ve faturalara yansıtılan kayıp/kaçak elektrik kullanım bedelleri 2003 yılından itibaren bu hedef oranlar kullanılarak hesaplanmaktadır.

Kayıp/kaçak elektrik kullanım bedeli 2003 yılı öncesi tarife düzenlemelerinde de enerji maliyetinin bir unsuru olarak dikkate alınmıştır. 2011 yılından itibaren ise maliyet kalemleri ayrıştırılarak daha önce perakende satış bedeli içerisinde bulunan maliyet unsurları faturalarda ayrı kalemler halinde gösterilmeye başlanmıştır.

EPDK tarafından dağıtım şirketlerine hedef olarak verilen oranları, dağıtım şirketlerinin kaçak kullanımı düşürücü önlemler alarak ve kaybı azaltmaya yönelik yatırımlarını artırarak daha düşük oranlara çekmeyi başarması durumunda aradaki meblağ şirketlere kâr olarak yansımaktadır. Bu yönüyle sistemin dağıtım şirketlerini kayıp ve kaçığı azaltmaya yönelik yatırım ve iyileştirmeler yapması yönünde teşvik edecek şekilde kurgulanmıştır.

Benzer şekilde, dağıtım şirketlerinin kendilerine hedef olarak verilen kayıp kaçak oranını yakalayamaması durumunda aradaki farkın dağıtım şirketi tarafından karşılandığından, şirket zarar etmektedir. Nitekim 2007-2010 yılları arasında EPDK tarafından belirlenen kayıp kaçak hedeflerini tutturamayan dağıtım şirketleri toplamda yaklaşık 2 Milyar TL zarara girmişlerdir.

Kayıp/kaçak bedelinin diğer bir yanını oluşturan kaçak elektrik kullanımı Türk Ceza Kanununun 142'nci maddesinde nitelikli hırsızlık olarak tanımlanmış ve kaçak elektrik kullananlar hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Buna rağmen ülkemizde kayıp ve kaçak elektrik kullanım oranı ortalaması 2011 yılında %17 olarak gerçekleşmiş olduğu, bu oranın yaklaşık %7'sinin teknik kayıp, kalan %10'unun ise kaçak

elektrik kullanımından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Kaçak elektrik kullanım oranı Dicle, Van Gölü, Aras, Fırat gibi bazı bölgelerimizde %20' nin üzerine çıkabilmektedir.

Kaçak elektrik kullanımının önlenmesine yönelik; abone olan veya olmayan tüm tüketicilerin bilinçlendirilmesi, kaçak elektrik kullanıldığı yönünde ihbarların değerlendirilme sürecinin hızlandırılması, dağıtım şirketlerinin yeterli sayıda personelle kaçak kullanımın takibini yapması ve denetimlerini sıklaştırması, ölçüm sistemlerinin sağlıklı şekilde çalışmasının sağlanması, kaçak elektrik kullanımı nedeniyle savcılığa suç duyurusunda bulunulan durumlarda sürecin yargı sisteminde yığılma olmasına mahal verilmeden seri bir şekilde karara bağlanması hususunda önlem ve tedbirlerin alınmasının gerekli olduğu kanısına varılmıştır.

Kaçak elektrik kullanımının önlenmesi doğrultusunda özel veya kamuya ait tüm dağıtım şirketlerinin sorunun üzerinde ciddiyetle durması, kayıp/kaçak kullanım bedelinin faturasını düzenli olarak ödeyen tüketicilerden tahsil ediliyor olması nedeniyle bu konuda gerekli önlemlerin alınması konusunda herhangi bir ihmale mahal verilmemesi gerekmektedir.

7.3 Sayaçların tüketicinin bilgisi haricinde değiştirilmesi;

Elektrik sayaçlarının kullanımı, kontrolü ve değiştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen başta Elektrik Piyasası Kanunu olmak üzere Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği ve diğer ikincil mevzuatın tüketici menfaatleri kısmen gözetilerek düzenlenmiş olduğu kanısına varılmıştır.

Elektrik sayaçlarının periyodik ve periyodik olmayan kontrolleri esnasında her halükarda tüketicinin bilgilendirilmesi, bilgisi ve rızası dâhilinde, tüketicinin imzalamış olduğu bir tutanak tutulması koşulu ile sökme-takma ve değişim işlemlerinin yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak sökme takma bedellerinin düzenlenmesinde periyodik olmayan, sayaçların arızalı olmasından şüphelenildiği durumlarda yapılan kontrollerde talep sahibinin dağıtım şirketi olması durumunda dahi, sayaç sökme takma bedelinin tüketici tarafından karşılanması öngörülmüştür.

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuatta öngörüldüğü şekilde; periyodik muayene veya sayacın sağlığından şüphe edilmesi halinde yapılan kontroller esnasında, elektrik sayaçlarının damga süresinin dolduğuna dair veya sayacın doğru ölçüm yapmadığından şüphelenildiğine dair dağıtım şirketinin tüketicileri bilgilendirmesi, kalibrasyon işleminin tüketicinin kendisinin mi yoksa dağıtım şirketi

tarafından mı yapılmasını istediğine dair tüketicinin görüşünün alınması, şayet sayacın değiştirilmesi gerekiyorsa yeni sayacın tüketici mi yoksa dağıtım şirketi tarafından mı temin edilip takılacağına dair yine tüketicinin görüşünün alınması, arıza olması ve değişiminin gerektiği durumlarda durumun tüketici veya tüketiciyi temsile yetkili kişi tarafından imzalanmış bir tutanakla durumun kayıt altına alınması gerekmektedir. Kısacası mülkiyet hakkı tüketiciye ait olan elektrik sayaçları ile ilgili kontrol veya değişim konusunda herhangi bir işlem yapılması durumunda mutlaka tüketicinin bilgisinin ve tutanak yoluyla da rızasının olmasının gerektiği mevzuatta açıkça düzenlenmiştir. Bu anlamda, tüketicinin bilgisi ve rızası dâhilinde işlemlerin yapılabilmesi yönünde bir düzenleme yapan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun tüketicinin menfaatlerini gözetir şekilde davrandığı tespit edilmiştir.

Ancak uygulamaya bakıldığında, muhtelif bölgelerimizden Komisyonumuza gönderilen dilekçeler ve söz konusu dilekçelerle ilgili yapılan yazışmalar neticesinde görülmüştür ki; dağıtım şirketleri elektrik sayaçlarının kalibre edilmesi ve değiştirilmesi hususlarında mevzuata uygun şekilde hareket etmediği tespit edilmiştir. Zaman zaman tüketicinin bilgisine sunulmadan ve görüşü alınmadan elektrik sayaçları kalibrasyona dahi ihtiyaç duyulmadan tek seferde sökülüp yerine yenisinin takıldığı ve sayacın sökme-takma bedeli ile yeni sayacın bedelinin de tüketicilerin sonraki dönem faturalarına yansıtıldığı gözlemlenmiştir.

Benzer şekilde, garanti süresi henüz dolmamış olan ve dağıtım şirketi tarafından arızalı olduğu düşünülen bazı sayaçların kontrol sonrasında arızalı olduğu tespit edilerek garanti kapsamında değiştirilmesi durumunda sayaç bedeli tüketicilere yüklenmediği, ancak sayaç sökme-takma bedeli her hâlükârda tüketiciden sonraki dönem fatura yoluyla tahsil edildiği görülmüştür. Sayacın yeni bir sayaçla değiştirilmesi veya garanti kapsamında değiştirilmesi durumlarında, kısacası sayacın değişimi gereken her durumda sayacın maliki olan tüketiciye bilgi verilmesi yasal bir zorunluluk iken, bilhassa özelleştirme sonrası dağıtım şirketlerinin ülke çapında çok fazla sayıda sayacı değiştirmekte olduğu ve bu işlemler esnasında tüketiciye haber verme gereği duymadığı gözlemlenmiştir.

Dağıtım şirketlerinin sayaçların periyodik muayenesi ve değişimi gibi konularda mevzuata aykırı hareket ettiği gözlemlenmiş olmasına rağmen; şikâyetlere konu olan olgularla ilgili olarak, elektrik piyasasını düzenleyen ve denetleyen kurum olan EPDK tarafından yapılan denetimler ve verilen idari cezalara ilişkin herhangi bir somut bulguya rastlanmamıştır. Dağıtım şirketlerinin Müşteri Hizmetleri yönetmeliği hükümlerini uygulamaları noktasında, EPDK tarafından yeterli denetim ve gözetim çalışmalarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Komisyonumuza çok sayıda dilekçenin gelmesine neden olan ve kamuoyunda geniş yankı bulan şikâyetlerle ilgili, Komisyonumuz, EPDK'nın dağıtım şirketlerinin uygulamaları ile tüketici şikâyetlerinin incelenmesi ve çözümlenmesine yönelik işlemlerinin de etkin şekilde denetlenmediği kanaatine varmıştır. Bu bağlamda, mevzuata uygun hareket etmeyen dağıtım şirketleri üzerinde Elektrik Piyasası Kanunu gereği EPDK'nın gözetim ve denetimine duyulan ihtiyaç ve piyasanın gözetim ve denetim ihtiyacının EPDK tarafından etkin şekilde karşılanması gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Sayaç sökme-takma bedelleri ile ilgili olarak EPDK tarafından 2010 yılında yapılan düzenlemede Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin sayaçların kontrolünü düzenleyen 16'ncı maddesine eklenen fıkra ile öncesinde sayacın kontrolünü talep eden tarafından ödenmekte olan sayaç sökme-takma bedelinin, maddeye eklenen "Bu madde kapsamındaki sayaç sökme takma bedeli sayaç maliki tarafından karşılanır." hükmü ile tüketiciye yüklendiği tespit edilmiştir.

Söz konusu değişikliğin, tüketicinin korunması ve menfaatlerinin gözetilmesi hususu dikkate alındığında, tüketicinin ekonomik çıkarlarını zedeler nitelik taşıdığı görülmektedir. Sayaç sökme-takma bedelinin, sayacın kontrolünü talep eden tarafından ödenmesinin tüketici menfaatlerine daha uygun olduğu mütalaa edilmektedir.

Elektrik sayaçların Ölçü ve Ayar Kanunu ile Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği hükümleri gereği periyodik kontrollerinin on yolda bir yaptırılması öngörülmuş ve bu yükümlülük dağıtım şirketlerine yüklenmiştir. Sayaçların mülkiyet hakkı tüketicilere ait olmakla birlikte sayaçların periyodik muayeneden geçirilerek damgalanması dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Sayaçların kontrol edilmesi ve değiştirilmesi ile ilgili sıkıntılar zaman zaman bu ayırmadan kaynaklanmaktadır. EPDK ve dağıtım şirketlerinden alınan bilgiler doğrultusunda; gerekli yasal düzenlemeler yapılması yoluyla elektrik sayaçlarının mülkiyet hakkının dağıtım şirketlerine verilmesinin yerinde olabileceği kanısına varılmıştır.

Gereği Düşünüldü:

Elektrik faturalarında yer alan kayıp/kaçak kullanım bedelinin tüketicilere haksız olarak yansıtıldığı ve tüketicinin herhangi bir talebi olmamasına rağmen dağıtım şirketleri tarafından elektrik sayaçlarının değiştirilerek bedellerin tüketicilere haksız şekilde yüklendiği şikâyetlerini içeren dilekçeler hakkında yukarıda yapılan tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda:

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan;

- Teknik kaybın ve kaçak elektrik kullanımının en aza indirilmesine yönelik bakım, yatırım ve takip çalışmalarının dağıtım şirketleri tarafından ne kadar etkin şekilde yürütülmekte olduğunun denetlenmesinin,
- Elektrik piyasasında perakende satış sözleşmelerinde yer alan haksız şartların ve tüketicinin hak ve menfaatlerine aykırı sözleşme hükümlerinin kaldırılmasının ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde yer alan Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü ile tüketici temsilcilerinin de görüşleri alınarak tip sözleşmenin gözden geçirilmesinin,
- Piyasaya yönelik düzenlemelerin hazırlık aşamasında en az dağıtım şirketlerinin bilgi ve görüşlerinin alındığı ölçüde tüketicilerin, tüketici temsilcilerinin, Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünün ve ilgili diğer kurumların bilgi, şikâyet ve görüşlerinin dikkate alınmasının,
- Dağıtım şirketlerinin bilhassa elektrik sayaçlarının kontrol edilmesi ve değiştirilmesi işlemleri esnasında mevzuata uygun hareket edip etmediğinin denetiminin titizlikle yapılmasının ve caydırıcı önlem ve yaptırımların uygulanmasının,
- Elektrik sayaçlarının arızalı olduğundan şüphelenilmesi durumunda yapılacak işlemlerde sökme takma bedelinin sayacın kontrolünü talep eden taraf tarafından ödenmesine yönelik Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde gerekli değişikliklerin yapılmasının,
- Günümüz koşulları ve ne oranda ihtiyaç duyulduğu göz önüne alınarak, elektrik faturaları üzerinden alınan TRT payının oranının veya matrahının azaltılmasına yönelik gerekli düzenlemelerin yapılmasının,
- İkincil mevzuatta öngörülen Kuruma başvuru yapabilmek için öngörülen dağıtım şirketine başvurulmuş ve netice alınamamış olunması şartının gözden geçirilerek, bir takım gerekli veya zorunlu hallerde tüketicilerin dağıtım şirketine başvurmadan Kuruma başvurabilmelerinin yolunun açılmasının,

- Elektrik sayaçlarının mülkiyetinin dağıtım şirketleri uhdesine verilmesini mümkün kılacak yasal düzenlemelere yönelik teknik altyapı çalışmasına başlanması ve durumun değerlendirilmesinin,
- Dağıtım şirketlerinin mevzuata aykırı davranmasına göz yumulmadan ve Elektrik Piyasası Kanununda öngörülen idari denetim gerekliliklerinin EPDK tarafından tam olarak yerine getirilmesinin,

Talep edilmesine, 3071 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün ilgili maddeleri gereğince, itiraz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Karar No. 6

Konu: Kayıp-Kaçak Kullanım Bedelinin tüketicilerden haksız olarak tahsil edilmesi ve Elektrik Sayaçlarının tüketicinin talebi olmaksızın değiştirilerek bedelinin haksız olarak tüketiciye yüklenmesi.

Mehmet DANIŞ
Çanakkale Milletvekili
Dilekçe Komisyon Başkanı

Halil ÜRÜN
Afyonkarahisar Milletvekili
Dilekçe Komisyonu
Başkanvekili

Ali AYDINOĞLU
Balıkesir Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Katip
Üyesi

İsmail AYDIN
Bursa Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Sözcüsü

Gürsoy EROL
İstanbul Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Enver YILMAZ
İstanbul Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi
(Toplantıya Katılmadı)

Sevde Beyazıt KAÇAR
Kahramanmaraş Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Kemal EKİNCİ
Bursa Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Hasan AKGÖL
Hatay Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Erdal AKSÜNGER
İzmir Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Muharrem VARLI
Adana Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Emine AYNA
Diyarbakır Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi
(Toplantıya Katılmadı)